

Εισαγωγή: Κυρίες και κύριοι, σήμερα έχουμε την ιδιαίτερη τιμή να συζητάμε με έναν άνθρωπο, με έναν πολιτικό, ο οποίος σε πολύ σημαντικό βαθμό διαμόρφωσε αυτό που θα λέγαμε ιστορία της Μεταπολίτευσης: τον κύριο Αντώνη Σαμαρά. Κύριε Σαμαρά, ευχαριστούμε πάρα πολύ για την παραχώρηση αυτής της συνέντευξης, ιδιαίτερα αυτή την περίοδο με την όλη συζήτηση που γίνεται γύρω από εσάς και τις πολιτικές σας τοποθετήσεις και κινήσεις. Και θα θέλαμε, αν δεν έχετε αντίρρηση, να τα συζητήσουμε όλα σε αυτή τη συνέντευξη και τα δύσκολα, ιδιαιτέρως αυτά.

Αντώνης Σαμαράς: Ευχαρίστως, και εγώ θα ήθελα να τα πούμε όλα.

Ερώτηση: Και πριν ξεκινήσουμε τη συνέντευξη, θα θέλαμε να σας εκφράσουμε και on camera τα συλλυπητήριά μας, τα ειλικρινή, για την απώλεια της κόρης σας, η οποία, μαζί με τη στάση σας και μαζί με το λόγο σας τον επικήδειο και την ευχαριστία σας στο Θεό, συγκλόνισε όλη την Ελλάδα, χωρίς υπερβολή.

Αντώνης Σαμαράς: Σας ευχαριστώ. Και ευχαριστώ και εγώ και η Γεωργία και ο Κώστας από καρδιάς τον ελληνικό λαό για αυτό το κύμα αγάπης και συμπαράστασης που βιώνουμε σαν οικογένεια. Όχι μόνο μας συγκίνησε βαθιά, αλλά και μας στήριξε. Και το λέω αυτό με ευγνωμοσύνη. Όσο για το δώρο του Θεού που είπατε στην Ορθοδοξία μας, κοιτάζτε, πάντα τον ευχαριστείτε το Θεό. Και εγώ τον ευχαρίστησα, έστω και για τα 34 μόνο χρόνια που είχαμε τη Λένα μας μαζί μας.

Ερώτηση: Αν δεν έχετε αντίρρηση, θα ξεκινήσουμε τη συνέντευξη;

Αντώνης Σαμαράς: Βεβαίως

Ερώτηση: Ας ξεκινήσουμε από τα Τέμπη, ένα από τα πιο μεγάλα ζητήματα που απασχολούν την ελληνική επικαιρότητα τα τελευταία χρόνια. Και ήταν η αιτία για την οποία ενώθηκαν οι Έλληνες στις πιο μαζικές, στις πιο ακομμάτιστες διαδηλώσεις της σύγχρονης ιστορίας. Και προσφάτως τοποθετηθήκατε και επί του θέματος, στηρίζοντας τον Πάνο Ρούτση στο αίτημά του, το οποίο τελικά είδαμε ότι δικαιώνεται. Θα θέλαμε να μας πείτε για αυτό το θέμα, ποιο είναι κατά την άποψή σας αυτό που ένωσε τους Έλληνες;

Αντώνης Σαμαράς: Για τα Τέμπη έχω μιλήσει από την πρώτη στιγμή και σε κάθε ευκαιρία. Δεν είναι τώρα η πρώτη φορά. Και μην ξεχνάτε ότι αυτή η περίφημη σύμβαση 717, η οποία δυστυχώς δεν υλοποιήθηκε, ήταν η κυβέρνησή μου που την είχε φέρει και την είχε ψηφίσει. Και στην ομιλία μου, όταν συζητήθηκαν τα Τέμπη στη Βουλή, είχα πει ότι είναι τεράστιο λάθος η προσέγγιση της κυβέρνησης έναντι των γονιών των αδικοχαμένων αυτών παιδιών. Ήταν και είναι μια προσέγγιση χωρίς ψυχή. Και αρκετές φορές, θα έλεγα, και χωρίς ήθος. Και δεν το λέω τώρα αυτό, το έχω πει εξαρχής. Και το λέω όπως το νιώθω. Δεν το λέω λόγω της Λένας μου. Είναι μία σταθερά πολιτική και ηθική μου θέση.

Εντάξει, δεν σας κρύβω ότι και η απώλεια της Λένας είναι μία κατάσταση βιωματική που με φέρνει ακόμα πιο κοντά σε αυτούς τους γονείς. Είναι ανθρώπινο βέβαια το πώς βιώνει ο κάθε γονιός την απώλεια του παιδιού του. Είναι προσωπική υπόθεση. Εγώ και η οικογένειά μου είμαστε βαθιά Χριστιανοί, πιστεύω στην Ορθοδοξία, και έτσι προσεγγίζω τη Λένα, χριστιανικά. Άλλοι γονείς μπορεί να μην έχουν την ίδια πίστη ή την ίδια αντίληψη, και αυτό είναι απολύτως σεβαστό. Όμως ο ελληνικός πολιτισμός, από τον Πρίαμο και τον Αχιλλέα και από τον Κρέοντα και την Αντιγόνη, έχει γεννήσει μια πανανθρώπινη αξία, σεβασμό και τιμή στους νεκρούς. Αυτή η αξία πρέπει να είναι ένας απόλυτος ηθικός κανόνας για όλους. Επομένως, η απαγόρευση της εκταφής ήταν μια απόφαση ακύρωσης της πατρότητας, απόφαση αφύσικη για τα δικά μας ήθη και έθιμα. Δεν έπρεπε να παίζουν με αυτό το θέμα. Γιατί όταν ένας πατέρας ενός θύματος στα Τέμπη εμποδίζεται να προβεί σε εκταφή για να μάθει για το θάνατο του παιδιού του, τότε η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης παύει να είναι εγγύηση θεσμική και γίνεται όργανο αποκλεισμού του πολίτη από

τα πιο σημαντικά και ευαίσθητα δικαιώματά του.

Τι ένωσε λοιπόν τους Έλληνες στα Τέμπη, με ρωτάτε; Το αίτημα για απόδοση δικαιοσύνης, αλλά και αυτό που μας ενώνει όλους, δηλαδή το φιλότιμο του Έλληνα. Γι' αυτό τα Τέμπη και ο χειρισμός τους τον πλήγωσαν τον Έλληνα. Γι' αυτό τα παιδιά αυτά έγιναν παιδιά όλων μας. Αν θέλετε, έγινε ένα σύμβολο της ελληνικής οικογένειας το κάθε παιδί. Και γι' αυτό τα Τέμπη χάραξαν και το συλλογικό μας υποσυνείδητο, και ειδικά το υποσυνείδητο της νέας γενιάς. Αυτή είναι η άποψή μου.

Ερώτηση: Πριν πάμε στα πολιτικά αμιγώς, τα οποία οι περισσότεροι άνθρωποι περιμένουν από εσάς να ακούσουν, πάμε σε κάτι που μας επηρεάζει στην πράξη πολύ περισσότερο καθημερινά, το οποίο είναι η οικονομία. Και έχετε τη δυνατότητα να μας απαντήσετε και με την ιδιότητά σας ως πρώην πρωθυπουργός, αλλά και με την επιστημονική σας ιδιότητα ως οικονομολόγος. Οπότε, αυτό που δεν καταλαβαίνουμε εμείς, οι οποίοι δεν είμαστε ειδικοί στο θέμα, είναι πώς είναι εφικτό, τόσα χρόνια μετά τα μνημόνια, που έχουμε υποτίθεται ξεπεράσει την κρίση, να αυξάνεται η ακρίβεια, να αυξάνονται οι απαιτήσεις, αλλά να μειώνεται η δυνατότητά μας ανταπόκρισης στις οικονομικές απαιτήσεις της ζωής μας, και να έχουμε φτάσει πλέον και κάτω από την Βουλγαρία στη δυνατότητα αντιμετώπισης των εξόδων. Τι πάει λάθος;

Αντώνης Σαμαράς: Κοιτάξτε, όλα ξεκινάνε από το κόστος. Και βασική αιτία του κόστους στα πάντα είναι η ενέργεια. Η ενεργειακή μας πολιτική για μένα είναι τελείως λάθος. Το ενεργειακό μείγμα είναι λάθος. Ακόμα και το χρηματιστήριο ενέργειας είναι λάθος. Γιατί είναι λάθος δομημένο. Γιατί ουσιαστικά κλειδώνει την κάθε στιγμή στην ψηλότερη τιμή. Και έτσι ποιος ευνοείται; Η αισχροκέρδεια. Και πέρα από αυτό, η κυβέρνηση κρατάει πάρα πολύ ψηλά το ΦΠΑ. Γιατί; Μα για να παρουσιάζει η κυβέρνηση έσοδα από υπερπλεονάσματα και γιατί ο ψηλός πληθωρισμός ευνοεί την τεχνητή μείωση του χρέους σε σχέση με το ΑΕΠ. Όχι του πραγματικού χρέους, που αυξάνεται και που πια έχει φτάσει στα 362 δισεκατομμύρια. Θυμηθείτε το 2014, λίγο πριν φύγω, για να γίνει κατανοητό το λέω, το χρέος είχε πέσει στα 317 (δισ). Και να σας πω δύο παραδείγματα. Στην αρχή έδωσαν κίνητρα για επενδύσεις σε φωτοβολταϊκά και σε μικρούς αγρότες. Αντί για καλλιέργειες, το είδαμε όλοι, τα χωράφια γέμισαν με μηχανήματα. Και τώρα τους λένε να διακόψουν την παραγωγή ενέργειας από τις ανανεώσιμες πηγές, γιατί υπάρχει υπερεπάρκεια. Αλλά αυτή η υπερεπάρκεια δεν μπορεί να αποθηκευτεί. Γνωρίζω κόσμο που μου τηλεφωνεί από όλη την Ελλάδα και μου λένε, «Είχα κι εγώ χωράφι και είχα βάλει στο χωράφι μου δικό μου μηχανήμα. Και μου τηλεφωνούν απ' το πρωί και μου λένε να μην βάλω μπροστά ή να το σταματήσω.» Αλλά εν τω μεταξύ, η τιμή της κιλοβατώρας είναι στα ύψη, από τις ψηλότερες σε όλη την Ευρώπη. Και αυτό το θεωρώ αφύσικο και απίθανο. Διάβασα ότι η Κομισιόν μας απειλεί και με πρόστιμο γιατί δεν έχουμε ευθυγραμμιστεί και με την οδηγία για το ΦΠΑ. Τι λέει η οδηγία; Επιτρέπει στα κράτη-μέλη να εφαρμόζουν μειωμένο, ακόμα και μηδενικό ΦΠΑ σε βασικά στοιχεία, σε βασικά σημεία αγοράς. Και υπάρχει μάλιστα και ειδική μέριμνα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Αλλά, και να μην το έλεγε καμία οδηγία, δεν βλέπει η κυβέρνηση ότι ο ΦΠΑ στα βασικά μας αγαθά είναι δυσβάστακτος, ότι έτσι το έργο δεν βγαίνει; Μπορούνε λοιπόν, και με έγκριση της Ευρώπης, αλλά δεν το θέλουν. Και τέλος, να σας πω ότι στην οικονομία έχουν δυστυχώς σχηματιστεί πια ολιγοπώλια. Στην ενέργεια, στα σούπερ μάρκετ, στις τηλεπικοινωνίες, στην ναυσιπλοΐα ακόμα. Αυτά είναι ολιγοπώλια παντού, σε βάρος των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, σε βάρος δηλαδή της μεσαίας λεγόμενης τάξης που κανείς πια δεν μιλάει για αυτήν. Να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους.

Ερώτηση: Οπότε, αν ήταν στο δικό σας χέρι, ήσασταν εσείς στην κυβέρνηση, στην οικονομία ποια γραμμή θα ακολουθούσατε;

Αντώνης Σαμαράς: Κοιτάξτε, σαφώς τη δημιουργία μιας παραγωγικής οικονομίας μειωμένου κόστους. Γιατί σήμερα η οικονομία μας βασίζεται κυρίως στις υπηρεσίες, στην κατανάλωση, στις εισαγωγές, στα funds. Θα ήθελα λοιπόν να έβλεπα και μία χρηματοδότηση και από το κράτος -μέσω προσέξτε- ενός μικτού επενδυτικού ταμείου. Υπάρχει τέτοια μελετημένη πρόταση, κυρίως

για την περιφερειακή ανάπτυξη. Δεν φτάνει μόνον, εννοώ, η απορρόφηση των ευρωπαϊκών πόρων. Ξαναλέω, χρειάζεται και συμμετοχή του κράτους σε αυτό το ταμείο.

Δεύτερον, προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στο αγροτικό κομμάτι, σε αυτό που λέμε τον διατροφικό τομέα. Τρίτον, οφείλουμε να επαναδημιουργήσουμε μια ισχυρή βιομηχανία που υπήρχε κάποτε στην Ελλάδα. Υπάρχουν και σήμερα δυνατές μονάδες, αλλά χάθηκε η άλλοτε κραταιά βιομηχανία μας. Πιστεύω ότι η πολιτική ηγεσία πρέπει να προστατεύει τις ελληνικές βιομηχανίες, τις μονάδες τους, και όχι να διευκολύνει την εξαγορά τους. Να λειτουργήσουμε δηλαδή πρέπει στα πλαίσια ενός «ελληνικού καπιταλισμού».

Προσέξτε, οι δείκτες στην οικονομία δεν είναι καθόλου καλοί. Δεν δείχνουν δυναμισμό παραγωγικό. Θα σας μιλήσω με τα πρόσφατα στοιχεία της Eurostat, τα οποία έτυχε και τα μελέτησα. Το έλλειμμα στο εμπορικό μας ισοζύγιο έχει αυξηθεί στο 15% του ΑΕΠ. Η παραγωγικότητα -το πόσο παράγει ο καθένας- εργασίας του Έλληνα την τελευταία πενταετία παρουσίασε τη δεύτερη μεγαλύτερη υποχώρηση στην Ευρωζώνη. Και απ' το Ταμείο Ανάκαμψης, που λήγει του χρόνου, έχουν πάρει το δρόμο της εκταμίευσης μόνο 15 με 18 δισεκατομμύρια έναντι των 40 που είχαμε στη διάθεσή μας. Προλαβαίνουμε σε ένα χρόνο να απορροφήσουμε τα 20 δις; Δε νομίζω. Και ελάχιστα από αυτά τα λεφτά κατευθύνθηκαν τελικά στο μικρομεσαίο. Να λέμε αλήθειες. Τα ξέρει αυτά η αγορά.

Και μεγάλο ζήτημα είναι η ενεργειακή μας αυτονομία, αλλά και η εξαγωγή ενέργειας. Και ασφαλώς θα γίνει με γεωτρήσεις, όπως είχαμε ξεκινήσει τις άδειες στην κυβέρνησή μου το 2012 με 2015, και ύστερα τις διέκοψαν δηλώνοντας τότε ότι όλοι ήταν υπέρ της πράσινης ανάπτυξης, λες και δεν θα μπορούσαμε εμείς να εξορύξουμε και να εξαγάγουμε στην υπόλοιπη Ευρώπη, η οποία αγοράζει φυσικό αέριο απ' τη Ρωσία, απ' το Κατάρ κτλ. Και όταν βγήκε τελικά ο «μπαμπούλας» ο Τραμπ, που είτε το περίφημο «drill baby drill», το θυμάστε, έκαναν μια ωραία κωλοτούμπα και θυμήθηκαν τις εξορύξεις στα οικόπεδα που είχαμε απ' το 2014 οριοθετήσει. Ό,τι να 'ναι! Ευτυχώς, τουλάχιστον, που ενδιαφέρθηκε η Chevron. Η Ευρώπη πρέπει... ακούστε, πρέπει να συνέλθει η ίδια η Ευρώπη ως προς την ενεργειακή της πολιτική, να μετακινηθεί στον ρεαλισμό, να ακολουθήσει αυτό που ήδη κάνει σήμερα η Αμερική. Να το πω ξανά: Έρχεται μια πολύ ιδιαίτερη περίοδος. Όποιος δεν παράγει τα δικά του τρόφιμα και τη δική του ενέργεια θα αντιμετωπίσει τεράστιες δυσκολίες.

Χρειάζεται μετά, απ' ότι με ρωτάτε, ένας ψηφιακός επανασχεδιασμός. Βήματα ασφαλώς έχουν γίνει. Μιλάω όμως για άλματα που χρειαζόμαστε, με συμμετοχή κρατικών φορέων, όπως των Πανεπιστημίων, που έχουν τα καλύτερα μυαλά. Η Ελλάδα έχει τους επιστήμονες και τις δυνατότητες να πρωταγωνιστήσει στην καινοτομία και στην έρευνα, με το βλέμμα στο μέλλον, αλλά όχι στο πολύ μακρινό μέλλον. Εδώ η τεχνητή νοημοσύνη ήδη είναι στη ζωή μας, με τα καλά της και με τ' αρνητικά της. Το κράτος, η κυβέρνηση λοιπόν, πρέπει να στραφεί στην ψηφιακή πρωτοπορία, να κάνει πράξη όσα υπόσχεται για την ψηφιακή επανάσταση και για την τεχνητή νοημοσύνη, αλλά αυτό απαιτεί συναγερμό. Πρέπει να είμαστε ωμοί σε αυτό. Σε λίγα χρόνια θα έχουν τα πάντα αλλάξει. Δεν μπορεί ο κάθε Έλληνας να μην γνωρίζει το πώς θα είναι η ζωή σε λίγα χρόνια και τι δουλειά θα μπορεί ή θα πρέπει να ονειρευτεί να κάνει το κάθε νέο παιδί.

Και θα έλεγα, τέλος, ότι απαιτείται μια γενναία οικονομική στήριξη των εκπαιδευτικών και του νοσηλευτικού προσωπικού. Παιδεία και υγεία δεν παρέχονται από δασκάλους και από νοσηλεύτες που ζουν στα όρια. Θέλουν ιδιαίτερη προσοχή αυτοί οι άνθρωποι. Πρέπει να τους προσέξουμε. Οφείλω δε να τονίσω και να προειδοποιήσω ότι, ιδιαίτερα στο χώρο της παιδείας, η παιδεία η πολιτική για τους Έλληνες της Ομογένειας είναι λανθασμένη. Διατίθεται, ακούστε, μόλις το 0,47% για τους Έλληνες της Διασποράς από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου. Και έτσι τα σχολεία στο εξωτερικό κλείνουν λόγω έλλειψης πόρων, λόγω έλλειψης στήριξης απ' το ελληνικό κράτος. Ενώ εδώ, στο εσωτερικό, κλείνουν δυστυχώς λόγω έλλειψης παιδιών. Και το αποτέλεσμα είναι ότι, αργά ή γρήγορα, οι νέοι της Διασποράς μας δεν θα αφοσιωθούν στην ελληνική διαδικασία της εκπαίδευσης και άρα θα αφομοιωθούν από ξένους πολιτισμούς. Το θέλουμε; Εγώ πάντως δεν το θέλω. Ο Ελληνισμός είναι οικουμενικός. Η Ομογένεια είναι πυλώνας για την επιβίωσή του, και αυτό το πιστεύω πάρα πολύ βαθιά.

Ερώτηση: Μιας και είπατε για τους πολίτες που ζουν στα όρια, είναι ένα μεγάλο κομμάτι της κοινωνίας, το οποίο βλέπει τους πολιτικούς απέναντί της σε μία γυάλα μακριά από αυτούς, αυτή είναι η γενικότερη αίσθηση, οι οποίοι μπορεί να μιλάνε, να συζητάνε, να δείχνουν ότι ενδιαφέρονται για τα προβλήματα της κοινωνίας, αλλά αισθάνονται οι πολίτες ότι δεν είναι πραγματικό αυτό το ενδιαφέρον. Εσείς πού αποδίδετε αυτό το χάσμα μεταξύ πολιτών και πολιτικών;

Αντώνης Σαμαράς: Ζούμε σε μία εποχή που ο κόσμος δεν αντέχει άλλο τη σκιά, τη θολούρα. Ζητάει ο κόσμος απαντήσεις. Δεν ζητάει τεχνικές επικοινωνίας. Ούτε άλλη επιείκεια δέχεται στα στραβά. Ευθύνη ζητάει ο κόσμος. Ελευθερία χωρίς ευθύνη δεν υπάρχει. Η ελευθερία όμως με τη διαχείρισή της από δήθεν σωτήρες, αυτή η ελευθερία κινδυνεύει να μετεξελιχθεί σε τραγωδία. Δεν χρειαζόμαστε σωτήρες. Σκοπό χρειαζόμαστε και πειθαρχία στο σκοπό μας. Αλλιώς, θα συνεχίσουμε να περπατάμε στο σκοτάδι, στις σκιές, όπως θέλετε πείτε το. Ο κόσμος τρέχει πιο γρήγορα απ' τους πολιτικούς. Θα σας το πω ωμά: Έχει ήδη ξεκινήσει η Μεταπολίτευση της Μεταπολίτευσης.

Ερώτηση: Οπότε, αφήστε με λίγο να επιμείνω στο θέμα και να ρωτήσω για την προσωπική σας επαφή με την κοινωνία. Έχετε στο περιβάλλον σας ανθρώπους οι οποίοι έχουν οικονομικά προβλήματα, που πρέπει κάθε μήνα να δουν θα πληρώσουν το νοίκι ή το ΕΦΚΑ, που θα πρέπει στις 15 του μηνός να τελειώσει ο μισθός και να σκεφτούν τι θα κάνουν το υπόλοιπο του μηνός; Ποια είναι η δική σας επαφή με όλο αυτό;

Αντώνης Σαμαράς: Μα αν δεν έχεις επαφή με αυτό τον κόσμο, τι κάνεις στην πολιτική; Εγώ έχω απ' την πρώτη στιγμή το τηλέφωνό μου, δεν το έχω αλλάξει ποτέ μου. Απλοί άνθρωποι μου λένε οτιδήποτε τους απασχολεί, αλλά και οι πολλοί στενοί μου συνεργάτες, αν θέλετε, είναι μισθωτοί του μέσου μισθού. Μοιράζονται μαζί μου χρόνια τα προβλήματα. Είμαι σε επαφή με τον κόσμο, ιδιαίτερα θα έλεγα τον κόσμο του μόχθου. Είναι ο τύπος μου, είναι η κατασκευή μου, μ' αρέσει να τους μιλάω και ν' ακούω αυτά τα οποία μου λένε. Γνωρίζω λοιπόν, ναι. Και θα σας το πω με τα στοιχεία, αν θέλετε, και της ίδιας της Ευρώπης. Το πρώτο εξάμηνο η Ευρωπαϊκή Ένωση, προσέξτε, το λέω για τον απλό τον κόσμο, έχει ήδη εκτιμήσει ότι η αγοραστική δύναμη των Ελλήνων μισθωτών είναι η τελευταία στην Ευρώπη, πιο κάτω και απ' τη Βουλγαρία. Και αυτά γίνονται την ώρα που έχεις εδώ την κυβέρνηση να πανηγυρίζει για την οικονομική της πολιτική. Και βέβαια, το πρώτο πρόβλημα -δεν λέω κάτι καινούργιο, όλοι το ζουν- είναι η ακρίβεια. Από τις 20 του μηνός για το μέσο μισθωτό υπάρχει πρόβλημα. Στα σούπερ μάρκετ οι τιμές αυξάνονται συνεχώς. Και πολλά φαινόμενα είναι τελείως παράλογα. Θα σας πω ένα παράδειγμα απλό: το ρύζι πουλιέται απ' το χωράφι 60 λεπτά, βγαίνει απ' το χωράφι στα 60 λεπτά, και στο ράφι φτάνει πολλές φορές έξι φορές πάνω το χύμα και 10 φορές πάνω το συσκευασμένο. Ξέρω πολύ καλά τι τραβάει ο καθένας και η κάθε οικογένεια.

Και πολύ περισσότερο όμως με ενοχλεί που δύο νέα παιδιά που θέλουν να βγουν στη ζωή, να νοικιάσουν ένα σπίτι, να κάνουν μία οικογένεια, σήμερα δεν το μπορούν. Ακόμα κι αν δεν θέλει κάποιος να κάνει οικογένεια, απλώς να ζήσει, ας πούμε, να ζήσει αξιοπρεπώς, δεν μπορεί μ' αυτούς τους μισθούς και μ' αυτές τις τιμές. Πολλοί είναι στο όριο. Πιστέψτε με, είναι πολύ περισσότεροι στο όριο απ' ό,τι νομίζουμε και απ' όσους λένε ότι είναι στο όριο. Υπάρχει, δηλαδή, μία σύγχρονη αθέατη φτώχεια, όπως και μία αόρατη, κρυφή αστεγία. Σε τέτοια ζητήματα απαιτείται κρατική παρέμβαση, η οποία δυστυχώς πολλές φορές λόγω μιας νεοφιλελεύθερης αντίληψης αυτής της κυβέρνησης, απουσιάζει. Και ασφαλώς δεν είναι λύση αυτό που έχει πει στους νέους ο Πρωθυπουργός: «να συγκατοικήσετε για να σας έρθουν τα πράγματα πιο φθηνά». Αυτό δεν είναι πολιτική.

Όπως επίσης δεν πρέπει να ξαναδούμε να επαναλαμβάνεται αυτό το τουριστικό μας μοντέλο. Διότι δεν είναι δυνατόν αυτό που συμβαίνει στα νησιά μας, να πλημμυρίζουν δηλαδή από ξένους, και να μην μπορούν να πάνε κι εκεί οι Έλληνες γιατί δεν τους φτάνουν τα λεφτά. Κοντεύουμε να μετατρέψουμε τα νησιά μας σε Disneyland που τα βλέπουν οι ξένοι.

Επιπλέον, τα χρέη αυξάνονται συνεχώς. Προσέξτε, κι αυτό είναι πολύ σημαντικό. Πάνω από 4 εκατομμύρια πολίτες έχουν χρέη, και το 90% από αυτούς χρωστάει κάτω από 10.000 ευρώ. Άρα η έμφαση της πολιτείας πρέπει να δοθεί στους υπόλοιπους, στους λίγους που χρωστάνε τα πολλά. Αφήστε που τα ληξιπρόθεσμα χρέη, αυτά που τελειώνουν, αυξήθηκαν κατά 4,5 δισεκατομμύρια φέτος σε σχέση με πέρσι. Η αγορά στέγνωσε, τα φέσια φουσκώνουν, τα νοικοκυριά δυσκολεύονται πάρα πολύ, και το ιδιωτικό χρέος -κρατηθείτε- έχει φτάσει στο αστρονομικό ποσό των 112 δισεκατομμυρίων ευρώ. Τέτοιο χρέος δεν είχε ποτέ η Ελλάδα, ιδιωτικό.

Ερώτηση: Εφόσον μιλήσατε για χρέος, πάμε σε μια μικρή αναδρομή στο παρελθόν, την περίοδο των Μνημονίων, την οποία ηγηθήκατε της κυβέρνησης και ας μιλήσουμε λίγο για την κριτική που σας ασκείται για αυτό το ζήτημα. Εκλεγθήκατε με αντιμνημονιακές θέσεις προεκλογικά, δηλαδή με κριτική για το μνημόνιο που υπέγραψε ο Παπανδρέου. Ωστόσο, μετά, κατά τη διάρκεια της θητείας σας, υπογράψατε το δεύτερο Μνημόνιο. Και η κριτική μ' αυτό σχετίζεται και με την αναφορά στα Ζάππεια τα λεγόμενα. Θα θέλαμε να μας πείτε τώρα πλέον, μετά από τόσα χρόνια, ποιος είναι ο προσωπικός σας απολογισμός για το θέμα αυτό και τι απαντάτε σε αυτή την κριτική.

Αντώνης Σαμαράς: Κοιτάξτε, για μένα αυτοί που τα λένε αυτά τα πράγματα είναι παντελώς άσχετοι, ή είναι λαϊκιστές, είτε έχουν πολύ κοντή μνήμη. Εγώ είμαι οικονομολόγος και στο επιτελείο μου έχω διακεκριμένους οικονομολόγους συνεργάτες. Ακούστε λοιπόν την αλήθεια. 29 Νοεμβρίου του 2009 εκλέχθηκα Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας. Και απ' την πρώτη στιγμή κάλεσα τότε μες στη Βουλή τον κύριο Παπανδρέου να πάρει μέτρα. Του είχα πει: «Πάρτε μέτρα, εμείς θα βάλουμε πλάτη». Αυτά ήταν τ' ακριβή λόγια μου. Ο Γιώργος, αντί αυτού, παρουσίασε την Ελλάδα ως Τιτανικό και έφερε το πρώτο Μνημόνιο. Το επιτελείο μου κι εγώ το αναλύσαμε αυτό το Μνημόνιο. Το βάλαμε κάτω κι αποδείχθηκε τελείως λάθος. Είχε οικονομικά, απτά, συγκεκριμένα οικονομικά λάθη. Πράγματα υπολογισμένα τελείως λάθος, όπως οι περίφημοι πολλαπλασιαστές. Όταν το είδαμε αυτό, το τεράστιο λάθος, κάναμε το «Ζάππειο». Τι ήταν το Ζάππειο; Μια λεπτομερέστατη ανάλυση του Μνημονίου και των λαθών του, όπου προβλέψαμε με στοιχεία ότι θα μπορούσε να φέρει μόνον απίστευτη ύφεση και φτώχεια – μιλάω για βαριά φτώχεια.

Δικαιωθήκαμε. Πώς δικαιωθήκαμε; Το παραδέχτηκε πρώτα απ' όλα δημοσίως η ίδια η Τρόικα και ο υπεύθυνος οικονομολόγος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, ο περίφημος Μπλανσάρ, όπως και ο περίφημος, με την κακή έννοια περίφημος, κύριος Τόμσεν, ότι το Μνημόνιό τους ήταν λάθος. Το παραδέχθηκαν κι αυτοί. Άρα γιατί με κατηγορούν; Επειδή είπα όχι σε τόσους φόρους που δεν θα είχαμε διαφορετικά; Όχι σε τέτοιες περικοπές που ήθελαν να κάνουν; Επειδή εγώ προέβλεψα ότι με αυτό το λάθος πρόγραμμα θα γονάτιζε τελείως χωρίς ποτέ να ξανασηκωθεί η ελληνική οικονομία; Επειδή δεν ψήφισα το λάθος; Επειδή δεν ήθελα να δεσμευτεί σε αυτό το λάθος η Πατρίδα, όπως δυστυχώς έγινε; Δηλαδή, κάποιος ακόμα και σήμερα υπερασπίζονται αυτό που οι ίδιοι οι εμπνευστές του Μνημονίου παραδέχθηκαν ότι ήταν λάθος; Και κατηγορούν εμένα και τη Νέα Δημοκρατία που το είπαμε και που δώσαμε αγώνα να το αποφύγουμε αυτό το λάθος; Προσέξτε, λοιδороύν το Ζάππειο που αποκάλυψε το πρόβλημα και όχι αυτούς που το υποστήριξαν το πρόγραμμα και το εφάρμοσαν το πρόγραμμα. Και όταν η χώρα κατέρρευσε απ' αυτό το Μνημόνιο, εγώ και η Νέα Δημοκρατία τότε κινηθήκαμε εθνικά και όχι κομματικά.

Και να σας πω στα ίσια: Θα μπορούσα να έχω προκαλέσει άμεσες εκλογές το 2011 και να βγω αυτοδύναμος με θηριώδη ποσοστά. Να υποσχεθώ ότι θα καταργήσω τα Μνημόνια για να κάνω μετά την κωλοτούμπα κι εγώ, όπως την έκανε ο κύριος Τσίπρας. Δεν το έκανα αυτό. Προσέξτε, η χώρα είχε καταρρεύσει. Ο χώρος είχε καταρρεύσει. Ο χώρος της οικονομίας. Ο λαός υπέφερε. Κόπηκε βίαια το εισόδημά του, η σύνταξή του. Και την ίδια ώρα, όπως το είχαμε πει στο Ζάππειο, η οικονομία βρισκόταν υπό διάλυση. Αλλά δυστυχώς η χώρα είχε δεσμευτεί διεθνώς στο Μνημόνιο. Εκείνες τις δραματικές ώρες, πρόταξα το εθνικό και απ' το κομματικό και απ' το προσωπικό μου συμφέρον. Κάναμε λοιπόν μια τεράστια εργασία αναθεώρησης της οικονομικής πολιτικής του Μνημονίου. Το παρουσιάσαμε δημοσίως και στους δανειστές. Αυτό ήταν το Ζάππειο 2. Το δέχτηκαν. Τους πείσαμε. Διόρθωσαν τα λάθη. Έγινε το κούρεμα χρέους. Και έτσι η

κυβέρνηση 2012-2015 κατάφερε πολύ πιο γρήγορα να βγάλει τη χώρα στο ξέφωτο. Ενάμιση χρόνο νωρίτερα απ' τις προβλέψεις των δανειστών μας.

Ερώτηση: Η κυρία Μέρκελ ήτανε πρόσωπο της εποχής για μας τότε. Ποια ήταν η σχέση σας μαζί της;

Αντώνης Σαμαράς: Μη κάνετε λάθος. Εάν η Μέρκελ, την ώρα που, όπως σας είπα, είχαμε βγει στο ξέφωτο και μάλιστα με μία πιστοληπτική γραμμή στήριξης που είχαμε κερδίσει, εάν τότε η Μέρκελ μας στήριζε και δεν έβαζε τρικλοποδιές -μιλάω για πριν την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας- η Ελλάδα θα είχε αποφύγει όλη αυτή την περιπέτεια. Τότε η Μέρκελ έπαιξε άσχημο παιχνίδι. Τώρα ήταν η Μέρκελ ή ο Σόιμπλε, λίγο με ενδιαφέρει. Δεν ξεχνώ όμως ότι το 2012, στην αρχή, πάνω στην χειρότερη ώρα, μου πρότεινε η Μέρκελ, τετ α τετ στο γραφείο της στην Καγκελαρία, να βγούμε απ' το Ευρώ ως Ελλάδα μέχρις ότου φτιαχτεί η οικονομία μας. Ήθελαν να θυσιαστεί για παραδειγματισμό στους υπόλοιπους η Ελλάδα. Και εγώ της είπα τότε -ήμασταν επαναλαμβάνω οι δυο μας στο γραφείο της- ότι εγώ αυτό δεν το δέχομαι και δεν κάνω καμία κουβέντα για τέτοια πρόταση. Μου είπε να μας πληρώσει ό,τι θα χρειαζόμασταν για πετρέλαιο, για ενέργεια, για φάρμακα και από κει και πέρα θα έπρεπε να βγούμε απ' το Ευρώ. «Κουβέντα δεν δέχομαι γι' αυτό» της λέω, «Εμείς θα το περάσουμε και θα το πετύχουμε». Και με αυτό το Μνημόνιο το διορθωμένο απ' τα Ζάππεια, με τις πελώριες θυσίες που πέρασε ο ελληνικός λαός, τελικά τα καταφέραμε. Θυμηθείτε το τέλος του '14. Θυμηθείτε πώς έβγαινε τότε η οικονομία απ' την κρίση για πρώτη φορά απ' αυτό το θλιβερό κατάντημα στο οποίο είχε πέσει. Το 2015 όμως ανατράπηκε η κυβέρνησή μας. Τσίπρας, Καμμένος, Χρυσή Αυγή και οι τρεις τους ενωμένοι σαν μια γροθιά μας έριξαν. Και ο ιστορικός του μέλλοντος δεν θα αθώώσει ποτέ αυτή την πράξη τους. Γιατί χτύπησαν την Ελλάδα στην καρδιά της, όχι εμένα, την Ελλάδα. Κι έτσι ήρθε το παντελώς αχρείαστο Μνημόνιο 3 των Τσίπρα - Καμμένου, που μας ξαναπήγε πίσω στα σκοτάδια απ' την αρχή.

Ερώτηση: Θα επιμείνω στην περίοδο των Μνημονίων, γιατί τις συνέπειές τους ακόμα τις πληρώνουμε. Και πέρα από τους αριθμούς, ο τρόπος που το βίωσε η ελληνική κοινωνία ήτανε με τον ΕΝΦΙΑ, που τότε ήταν προσωρινός και έγινε μόνιμος, με την οικονομία που ασφυκτιούσε και ακόμα δεν έχει ανακάμψει, με τις επιχειρήσεις που έκλεισαν, με τους νέους που έφυγαν στο εξωτερικό και παραμένουν εκεί. Για όλα αυτά ή για μέρος από αυτά, εσείς αισθάνεστε προσωπικά να σας βαρύνει ευθύνη;

Αντώνης Σαμαράς: Να το ξαναπώ. Εγώ στα 2,5 χρόνια που κυβέρνησα, δεν εφάρμοσα πρόγραμμα δικό μου. Δεν είχα αυτοδυναμία. Έτσι το έκρινε ο κόσμος και ασφαλώς το σέβομαι. Κυβέρνησα με τρία κόμματα αρχικά και ύστερα μόνο με το ΠΑΣΟΚ του Βαγγέλη του Βενιζέλου. Δεν ήταν η δική μου επιλογή, αυτό αποφάσισε ο λαός σε δύο εκλογικές αναμετρήσεις. Οι πολίτες επέλεξαν, επέβαλαν με την ψήφο τους μία κυβέρνηση συνεργασίας. Αυτή ήταν η λαϊκή εντολή, όχι δική μου η απόφαση, και τίμησα το εκλογικό αποτέλεσμα. Και η χώρα κυβερνήθηκε με σταθερότητα στην πιο δύσκολη περίοδο της Μεταπολίτευσης. Παρέλαβα την Ελλάδα υπό πτώχευση, σε Μνημόνιο, παρέλαβα την Ελλάδα που περιγράψατε. Δεν έφερα εγώ τα Μνημόνια. Πολέμησα να μην έρθουν. Και όταν τελικά ήρθαν το 2010, έκανα την απαραίτητη αναθεώρηση ώστε να βγει η Ελλάδα μία ώρα αρχύτερα απ' τα Μνημόνια. Γι' αυτό πάλευα.

Και τεράστιες μεταρρυθμίσεις έκανα και φόρους μείωσα κόντρα στην Τρόικα, όπως τον ΦΠΑ στην εστίαση. Όλοι το θυμούνται αυτό. Στις μέρες μου το έριξα απ' το 23% στο 13%. Και σήμερα είναι στο 24% παρακαλώ. Γι' αυτό και είχα πει τότε: «Κάθε μέρα σκίζω και μία σελίδα του Μνημονίου». Και τότε με λοιδόρησαν. Ποιοι; Αυτοί που αντί να στηρίξουν την πατρίδα να βγει γρηγορότερα από τα Μνημόνια, όπως είχαμε ήδη ξεκινήσει, έφεραν τρίτο Μνημόνιο και υποθήκευσαν ακόμα και τη δημόσια περιουσία. Να σας θυμίσω ότι είμαστε ακόμα με υποθηκευμένη τη δημόσια περιουσία του τόπου μας; Περιουσία όλων μας; Την υποθήκευσαν για 99 παρακαλώ χρόνια. 99 χρόνια! Αυτό είναι το έργο Τσίπρα και της περίφημης διαπραγματεύσεώς του: να τα δώσει όλα, ό,τι του ζήτησαν, όλα

όσα εγώ δεν είχα δεχθεί. Και σήμερα βέβαια μας μιλάει για «νέο πατριωτισμό». Ποιος; Ο κύριος Τσίπρας. Τέλος πάντων.

Ήταν τότε λοιπόν που έγινε η πρώτη μου μεγάλη σύγκρουση με πολλές συνέπειες και με τη Μέρκελ και με το Σόιμπλε. Και κάτι ακόμα. εγώ το 2012 έδωσα εντολή στον Σταϊκούρα να γίνει μελέτη από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, λεπτομερής, για τις οφειλές της Γερμανίας στη χώρα μας από το 'Β Παγκόσμιο Πόλεμο, για το κατοχικό δάνειο. Και έγινε η μελέτη. Βγήκε το πόρισμα. Πότε; Τον Δεκέμβριο του 2014. Και αυτό ενόχλησε πολύ τη Γερμανία, την ενόχλησε πολύ. Εμένα λοιπόν κατηγορούσαν, που έλεγα «όχι», ενώ εκείνοι τα έδωσαν όλα στη Μέρκελ; Η κυβέρνηση Τσίπρα – Καμμένου και όσοι τη στήριξαν ήταν εκείνοι που πραγματικά δημιούργησαν αυτό το απίστευτο τελικό πρόβλημα. Το πρόβλημα αυτό ακουγόταν και μέσα και έξω από τη χώρα. Ακούστε. Εργαζόμουν 24 ώρες το 24ωρο. Την ώρα των διαπραγματεύσεων με τους δανειστές μας και με την Ευρώπη εγώ ήμουν εγχειρισμένος στο μάτι. Αγνόησα τους γιατρούς μου. Πήγαινα σε αυτές τις συναντήσεις ο ίδιος. Έχασα τη δεξιά περιφερειακή μου όραση. Το έκρυψα τότε όσο μπορούσα. Δεν το λέω για να κάνω το γενναίο. Το λέω όμως γιατί δεν ανέχομαι πλέον αυτή τη δολοφονία χαρακτήρα. Δεν ανέχομαι άλλα ψέματα. Αυτό το βάρος που περιγράψατε ήταν το δικό μου βάρος καθημερινά.

Είπατε για τον ΕΝΦΙΑ, αλλά ξεχνάτε ότι παρέλαβα 5 φόρους στην ακίνητη περιουσία, συν το χαράτσι της ΔΕΗ σε κάθε σπίτι. Ήταν πολύ περισσότερα τα λεφτά που επιβάρυναν τον κάθε φορολογούμενο τότε. Τα κατάργησα όλα αυτά και φτιάξαμε έναν φόρο, τον ΕΝΦΙΑ, γιατί θέλαμε και την χαρτογράφηση των περιουσιών, κάτι δηλαδή σαν κτηματολόγιο. Είπα ότι θα έχει προσωρινό χαρακτήρα και ότι μέρος των εσόδων του ΕΝΦΙΑ θα πήγαινε στην τοπική αυτοδιοίκηση. Τον μείωσα ήδη επί της κυβέρνησής μου και θα έκανα πράξη τις δεσμεύσεις μου. Σήμερα που μιλάμε ο ΕΝΦΙΑ ισχύει ακόμα. δεν τον κατάργησε ούτε ο Τσίπρας, ούτε ο Μητσοτάκης. Γιατί άραγε; Να λέμε αλήθειες.

Εγώ παρέλαβα μια Ελλάδα σε μνημόνιο, κάτι που πολέμησα με πάθος να μην γίνει. Και θα με ρωτήσετε: ήταν εφικτό; Μπορούσαμε μόνοι μας να πάρουμε αυστηρά μέτρα και να πετύχουμε; Ναι! Μπορούσαμε! Πρόσφατα το δήλωσε και δημοσίως το στέλεχος του ΠΑΣΟΚ και κορυφαίος υπουργός του Σημίτη, ο Νίκος ο Χριστοδουλάκης. Η κυβέρνησή μας έπεσε το 2015 ενώ έβγαινε η Ελλάδα από την κρίση των Μνημονίων. Μπορούσε άραγε να είχε μείνει η κυβέρνηση και να τα καταφέρναμε και ύστερα να γίνουν οι εκλογές στην ώρα τους με την Ελλάδα εκτός μνημονίων; Ναι θα μπορούσε! Ποιος το παραδέχτηκε; Ο πρώην υπουργός του ΣΥΡΙΖΑ, ο Σταθάκης.

Ξέρετε έρχεται κάποια στιγμή που η αλήθεια λάμπει. Εγώ δεν παρέλαβα κανένα θρόνο, σταυρό παρέλαβα, μια Πατρίδα που δεν είχε ούτε ένα Ευρώ. Ναι, είχα εγώ το βάρος ως Πρωθυπουργός. Ναι στεναχωριόμουν με τα παιδιά που όπως είπατε έφευγαν στο εξωτερικό. Ναι. Ήταν δύσκολο να αντιμετωπίζεις καθημερινά κόσμο που έχανε εισοδήματα. Αυτά όμως παρέλαβα. Και πάλεψα με όλες μου τις δυνάμεις να τελειώσει αυτός ο εφιάλτης μια ώρα αρχύτερα. Τα κατάφερα; Πάντως αυτό δείχνουν όλα τα στοιχεία, όλοι οι αριθμοί, όλοι οι οικονομικοί δείκτες. Παρέλαβα, ακούστε, το 2012 μια χώρα με ύφεση 7.5%, ήταν η χειρότερη στον κόσμο, και την παρέδωσα με ανάπτυξη 0.7%. παρέλαβα έλλειμμα 9.5% και παρέδωσα πρωτογενή πλεονάσματα, σε μόλις δύομισι χρόνια. Η Ελλάδα είχε βγει από το τούνελ ήδη. Κάποιοι την έσπρωξαν και πάλι μέσα. Και πιστέψτε με, με ηρεμία, μετά από καιρό, όλους θα μας κρίνει αντικειμενικά η Ιστορία.

Ερώτηση: Είπατε πριν για τα χωράφια που είναι σπαρμένα με φωτοβολταϊκά, είπατε και για το θέμα της αυτάρκειάς μας της διατροφικής. Οπότε, πάμε στο μείζον αγροτικό ζήτημα, το οποίο ήρθε στην επιφάνεια με το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ πρόσφατα. Θα θέλαμε να μας πείτε ποια είναι η εκτίμησή σας για την κατάσταση σε αυτό τον τομέα. Τι βλέπετε;

Αντώνης Σαμαράς: Κοιτάζτε, για τον ΟΠΕΚΕΠΕ τι να πω; Όταν, κύριε Μητσοτάκη, βάζεις πρόεδρο κάποιον που ο υπουργός σου, ο υπουργός σου της γεωργίας, τον διώχνει και εσύ αμέσως τον παίρνεις για σύμβουλό σου εδώ και πέντε χρόνια, μέχρι και σήμερα, θες να μας πεις ότι πάλι δεν γνώριζες τίποτα; Και έπρεπε αυτά τα νέα να τα μάθουμε απ' την Ευρωπαϊκή Εισαγγελέα; Από την κυρία Κοβέσι; Δεν είναι αυτό ένα σοβαρότατο θεσμικό ζήτημα, ολίσθημα; Ήρθε λοιπόν η

Ευρωπαϊά Εισαγγελέας και μίλησε για διαφθορά που σκοτώνει την Ελλάδα, και δεν θέλω να επαναλαμβάνω το πώς μας παρομοίασε ως Ελλάδα. Και είδα έκπληκτος την κυβέρνηση να πανηγυρίζει. Επειδή λέει, είπε η Κοβέσι, πως διαφθορά υπάρχει και σ' άλλα κράτη. Τι να πω; Έχουν χάσει τελείως την ψυχή τους, αλλά και τη λογική τους ορισμένοι. Είναι δηλαδή επιχείρημα σοβαρό να λένε: «είμαι διεφθαρμένος κι εγώ, αλλά είναι και όλοι οι υπόλοιποι»;

Αφήστε και το καταπληκτικό: γίνεται σε έξι χρόνια να έχεις έξι διαφορετικούς προέδρους στον ΟΠΕΚΕΠΕ; Φαίνεται τι να πω, θα τους έκαναν σεμινάρια για το επιτελικό κράτος στο Μαξίμου, ο Πατέλης, ο Σκέρτσος. Δεν εξηγείται αλλιώς τέτοια φοβερή αποτελεσματικότητα. Και σήμερα να είναι όλοι στους δρόμους, δικαιολογημένα να είναι στους δρόμους οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι, και να διαμαρτύρονται για τις επιδοτήσεις και τις αποζημιώσεις που δεν έχουν ακόμα πάρει.

Αγροτική πολιτική λοιπόν και διατροφικό ζήτημα μέγιστο πρόβλημα, το νούμερο 1. Λυπάμαι για αυτά που συμβαίνουν. Τα χρήματα απ' την Ευρώπη έπρεπε να πηγαίνουν στους νόμιμους δικαιούχους και σε κανέναν παράνομο. Και το κράτος έπρεπε να καθοδηγεί ποιοτικά, όχι μόνο ποσοτικά, ποιοτικά την αγροτική οικονομία με οδηγίες για τα προϊόντα του μέλλοντος, για να υπάρχει ποιοτική αναβάθμιση σ' αυτά τα προϊόντα και για να υπάρξουν εξαγωγές με κέρδη. Και θα σας πω κάτι: Πες ότι πήρε ο παραγωγός ή ο κτηνοτρόφος την κανονική του βοήθεια απ' την Ευρωπαϊκή Ένωση. Υπάρχουν επιπλέον λεφτά να δώσουμε; Θα τα δώσεις στους ίδιους, σ' αυτούς τους ίδιους και θα τους κατευθύνεις για να πετύχουν εξαγωγές, ποιότητα και τιμές συμφέρουσες. Όχι να τα δίνεις σ' άλλους που δεν έχουν ιδέα από αγροτική ή κτηνοτροφική παραγωγή.

Όμως, πέρα απ' τη δική μας ανικανότητα, εγώ θα το πω, υπάρχει και στην Ευρώπη, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, δυστυχώς, συνειδητή, για μένα, υποβάθμιση του αγροτικού τομέα με ευθύνη της κυρίας Ούρσουλα Φον Ντερ Λάιεν. Δείτε τι γίνεται. Για μένα η Ευρωπαϊκή Ένωση φαίνεται πως έχει αποφασίσει να διαλύσει την Κοινή Αγροτική Πολιτική, γιατί πώς αλλιώς να εξηγήσω την πρόταση για μείωση του ποσού για τους αγρότες κατά 25% ώστε να αυξηθούν οι αμυντικές δαπάνες; Θα μπορούσε η Ευρώπη να αυξήσει συνολικά τον κοινοτικό προϋπολογισμό και δεν το κάνει. Αν αυτό τελικά συμβεί, θυμηθείτε το: Θα σημαίνει διωγμό για τους αγρότες. Θυμίζω, η αγροτική, η πρωτογενής μας παραγωγή είναι το θεμέλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης 60 χρόνια τώρα, 60! Αυτές οι αποφάσεις θα οδηγήσουν σε κοινωνικό και πολιτικό χάος. Δεν τα βλέπω εγώ αυτά. Κοιτάξτε τι γίνεται στην Ολλανδία. Δείτε πώς αντιδρούν στη Γαλλία.

Η Ελλάδα πώς θα διαπραγματευθεί τη νέα ΚΑΠ μετά απ' τον ΟΠΕΚΕΠΕ; Ασχολείται κανείς μ' αυτό; Συμμαχίες έχουμε κάνει; Ξέρουμε ακριβώς τι θέλουμε; Ή είμαστε βουτηγμένοι στο σκάνδαλο και στην επικοινωνιακή του μόνο διαχείριση; Λυπάμαι ειλικρινά. Φωνάζω γι' αυτό το διατροφικό ζήτημα εδώ και χρόνια. Υπάρχει συνειδητή προσπάθεια υποβάθμισης του αγροτικού κόσμου σε όφελος εκείνου που λέμε «εναλλακτική παραγωγή προϊόντων» – νέα προϊόντα, συνθετικό κρέας, πρωτεΐνες από έντομα. Είναι ένα απαράδεκτο αφήγημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχει τεράστια ευθύνη και που θα οδηγήσει τη Δύση σε μεγάλο διατροφικό πρόβλημα. Η Ελλάδα όμως είναι χώρα αγροτική, ιστορικά. Και πρέπει πάση θυσία να τον στηρίξουμε τον αγρότη, τον Έλληνα αγρότη, τον Έλληνα κτηνοτρόφο, τον Έλληνα ψαρά, την αυτάρκειά μας, την ισχύ μας, για να μη φτάσουμε στο σημείο να εισάγουμε ψάρια απ' την Τουρκία που ψαρεύονται δυστυχώς στα ελληνικά χωρικά ύδατα. Και βλέπω δυστυχώς τη διατροφική κρίση στην Ελλάδα να μεγαλώνει. Δείτε τι γίνεται στην κτηνοτροφία μας με την ευλογία. Κοντεύει ν' αφανιστεί η ελληνική κτηνοτροφία και δεν βλέπω την κυβέρνηση ν' αντιμετωπίζει το ζήτημα. Και με το εμβόλιο, κανείς δεν έχει καταλάβει τελικά τι γίνεται.

Ερώτηση: Μιλήσατε για συμμαχίες, οπότε θα ήθελα να σας ρωτήσω για μία από αυτές, τον πιο ισχυρό μας σύμμαχο, τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Πώς βλέπετε τη σημερινή σχέση, πώς βλέπετε την νέα κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών με τον πρόεδρο Τραμπ επικεφαλής, και ενδεχομένως έχετε, γνωρίζετε προσωπικά, έχετε σχέσεις με την νέα κυβέρνηση;

Αντώνης Σαμαράς: Με τον ίδιο τον Donald Trump δεν έχω συναντηθεί ποτέ. Έχω όμως σχέσεις με πρόσωπα του επιτελείου του. Ο Τραμπ είναι μια ιδιαίτερη προσωπικότητα. Δείχνει να λειτουργεί έξω από τα συμβατικά πλαίσια. Επανάφερε στην ενέργεια την ιδιαίτερα σημαντική για μας αξία

των υδρογονανθράκων. Επιχείρησε τη θωράκιση των συνόρων της χώρας του απ' τη λαθρομετανάστευση, που είχε πάρει τεράστιες διαστάσεις, όπως συμβαίνει σήμερα σε όλη την Ευρώπη. Ανέτρεψε την ολέθρια για τη Δύση πολιτική της woke ατζέντας. Παίρνει διεθνώς σημαντικές πρωτοβουλίες, όπως η πρόσφατη συμφωνία για τη Λωρίδα της Γάζας. Το τι θα επιτευχθεί τελικά θα φανεί. Πάντως σε επίπεδο ιδεών, είναι αλήθεια ότι έχω μία συναντίληψη σε μία σειρά ζητημάτων. Πάρτε για παράδειγμα τη woke ατζέντα, για μερικά μάλιστα από αυτά, όπως το μεταναστευτικό και το ενεργειακό, εγώ έχω μιλήσει και στην Ελλάδα και στην Ευρώπη απ' το 2009 γι' αυτό.

Ερώτηση: Πάμε στα εθνικά μας θέματα, στα οποία έχετε τοποθετηθεί πολλάκις, κάθετα, και σύμφωνα, κατά δήλωση της κυβέρνησης, ήταν και η αιτία διαγραφής σας από τη Νέα Δημοκρατία. Βλέπουμε στις θέσεις τις οποίες τοποθετηθήκατε να συμφωνεί και ο πρώην πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας και πρώην Πρωθυπουργός ο κύριος Καραμανλής, αλλά και ο κύριος Βαλινάκης και άλλοι διεθνολόγοι, και σταδιακά βλέπουμε και στα μεγάλα μέσα ενημέρωσης, στα συστημικά λεγόμενα μέσα ενημέρωσης, όλο και περισσότεροι ειδικοί, αλλά και δημοσιογράφοι να προσχωρούν σε αυτές τις θέσεις πλέον. Αυτό πώς σας κάνει ν' αισθάνεστε;

Αντώνης Σαμαράς: Κοιτάζτε, τα πράγματα είναι πραγματικά απλά. Πώς να μη πυκνώνει αυτή η κριτική που λέτε, όταν φοβηθήκαμε ακόμα και να ποντίσουμε το καλώδιο στην Κάσο; Δηλαδή σε διακηρυγμένη δική μας ΑΟΖ. Και όταν η Τουρκία, προσέξτε, εξαγγέλλει το δικό της καλώδιο με την κατεχόμενη Κύπρο, το παράνομο κομμάτι, το ψευδοκράτος, και εμείς δεν λέμε ούτε μία λέξη. Και όταν μας εμπαίζει, μας κοροϊδεύει ακόμα και η Λιβύη, η οποία υπέγραψε με την Τουρκία και το παράνομο τουρκολιβυκό μνημόνιο απ' το 2019, και εξακολουθούμε ατάραχοι να την ξεπλένουμε την Τουρκία διεθνώς, η οποία Τουρκία πήρε και τα Eurofighter, τα βρήκε με την Αγγλία, με την Ισπανία, αλλά και με τη Γερμανία του Μερτς, την ώρα που, κοιτάζτε, ο Μερτς ανήκει στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα που είμαστε εμείς και με τον οποίον είχε συναντηθεί ο Πρωθυπουργός. Ο προηγούμενος δεν ήτανε στο δικό μας κόμμα. Και με τη σύμφωνη γνώμη όλα αυτά και της Ιταλίας και της Ισπανίας. Πάντως είναι οξύμωρο, οι χώρες αυτές της Ευρώπης που κόπτονται για τη δικαιοσύνη και τη δημοκρατία στην Ουκρανία, να πουλάνε όπλα στον εισβολέα και στον καταπατητή της Κύπρου, την Τουρκία. Και αυτό δεν βλέπω να το φωνάζει η Ελλάδα. Όταν ζήτησα εγώ την αποπομπή Γεραπετρίτη, το έκανα με μοναδικό μου κριτήριο την Πατρίδα μου. Είχε τότε δηλώσει ο κύριος Γεραπετρίτης «ας με πουν και μειοδότη». Απαγορεύεται όμως στην πολιτική τέτοια δημόσια τοποθέτηση από έναν Υπουργό Εξωτερικών. Απαγορεύεται! Τελεία. Και πρόσφατα μας δήλωσε ότι είναι και φιλέλληνας. Ε, ειλικρινά πια αυτό με ξεπερνά. Πώς λοιπόν να μη συμφωνούν μαζί μου σχεδόν όλοι σήμερα, όταν ο Έλληνας Υπουργός των Εξωτερικών επισκέπτεται τον Χαφτάρ, παίρνει χειραψίες μαζί του για μια φωτογραφία, και μετά, μια μέρα μετά, δημοσιεύεται στον ΟΗΕ η φιλοτουρκική άποψη της Λιβύης; Όταν αγκαλιάζεται εγκάρδια ο κύριος Γεραπετρίτης μέσα στην καλή χαρά με τον Τατάρ; Θυμίζω ήταν μέχρι χθες ο λεγόμενος «ηγέτης» του ψευδοκράτους. Αυτό δεν είναι μια δεύτερη υπόκλιση; Και μάλιστα σ' έναν ψευτοπρωθυπουργό; Απαράδεκτα πράγματα αυτά. Διότι η πολιτική, αρέσει δεν αρέσει στην κυβέρνηση, είναι και διαχείριση συμβόλων. Συμβόλων που στην Ελλάδα τα σύμβολα μετράνε. Όταν ώρες μετά τη συνάντηση Γεραπετρίτη-Φιντάν, ο Ερντογάν δηλώνει ότι η κατεχόμενη Κύπρος θα είναι για πάντα ιδιοκτησία της Τουρκίας; Όταν την ώρα που τα Σκόπια έχουν γράψει στα παλιά τους τα παπούτσια ακόμα και την κατάπτυστη Συμφωνία των Πρεσπών, έρχεται ο Γεραπετρίτης και εύχεται: «τουλάχιστον αυτή η συμφωνία να τηρηθεί»; Και μάλιστα την ώρα που η Βουλγαρία με βέτο πέτυχε την κατάργηση της δήθεν μακεδονικής γλώσσας που σφετερίζονται οι Σκοπιανοί, ενώ εμείς κοιμόμαστε; Όταν η Αίγυπτος, φτάσαμε η Αίγυπτος να μας προκαλεί με τη Μονή Σινα; Και εκεί συμβαίνουν πολύ περίεργα πράγματα με το ιδιοκτησιακό καθεστώς. Και μένω εδώ. Όταν η Αίγυπτος προχωρά μετά από 13 χρόνια σε κοινές στρατιωτικές ασκήσεις με την Τουρκία; Έδωσα ως Πρωθυπουργός προσωπικά αγώνα, μεγάλο αγώνα, και πέτυχα την τριμερή λεγόμενη, Ελλάδα-Κύπρος-Αίγυπτος, όπως και το Ελλάδα-Κύπρος-Ισραήλ. Και δεν μπορεί να μου είναι κατανοητή αυτή η ελληνική σημερινή αφασία, για να μην πω τίποτα άλλο. Όταν, πάνω απ' όλα,

έχουμε μια Τουρκία που ενώ επιβάλλει τετελεσμένα στο Αιγαίο, ενώ κατέχει παράνομα τη μισή Κύπρο, εμείς την ξεπλύνουμε διεθνώς με το σύμφωνο περί φιλίας; Ποιο είναι το επιχείρημα της Ελλάδας σε φίλους και σε συμμάχους κατά των τουρκικών προκλήσεων, την ώρα που εμείς οι ίδιοι λέμε ότι είμαστε φίλοι με την Τουρκία και υπογράφουμε σύμφωνα φιλίας; Αυτό δεν είναι παραλογισμός; Υπάρχει κοκορέτσι νησιτισμο και δεν το ήξερα; Και με τον αστυφύλαξ και με το χωροφύλαξ; Δεν γίνεται! Όταν μετά απουσιάζουμε παντελώς από τη Συρία, εκεί που συζητιέται ότι σύντομα μπορεί να υπάρξουν ακόμα δύο αυτόνομα κράτη, ή κρατίδια αν θέλετε, των Κούρδων και των Δρούζων; Εκεί που έχουμε ιστορικό δεσμό με το χριστιανικό πληθυσμό; Τι κάνουμε γι' αυτό; Πού είμαστε εμείς; Με ποιους συζητάμε; Συζητάμε μαζί τους; Όταν ακόμα περιμένει και το Ισραήλ και η Κύπρος την Ελλάδα να ενδυναμώσει τη λεγόμενη συνεργασία των 3+1, που συμπεριλαμβάνει και την Αμερική, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, πού είμαστε; Όταν, όταν, όταν, όταν... Τι να πρωτοθυμηθώ;

Και θέλω να ελπίζω ότι δεν ευσταθούν οι αποκαλύψεις πρόσφατα για μυστικές συνεννοήσεις Γεραπετρίτη - Φιντάν και υπηρεσιακών παραγόντων που οδηγούν σε μια φινλανδοποίηση της Ελλάδας. Δεν τολμώ να πιστέψω αυτά που γράφτηκαν: ότι εισηγήθηκε ο Υπουργός στον Πρωθυπουργό την απόσυρση απ' τον ΟΗΕ της ελληνικής ρήτηρας ότι το Δικαστήριο της Χάγης δεν έχει δικαιοδοσία σε ζητήματα εθνικής κυριαρχίας, δηλαδή αποστρατικοποίηση των νήσων και δήθεν γκρίζων ζωνών. Προσέξτε, το Δικαστήριο της Χάγης δεν έχει τέτοια αρμοδιότητα. Ήταν άλλωστε, σας θυμίζω, η τελευταία κίνηση της κυβέρνησής μου, μαζί με το Βενιζέλο, τον Ιανουάριο του 2015. Θα μου πείτε εδώ ο κύριος Γεραπετρίτης είχε δηλώσει το 2024, πέρσι, ότι για μας είναι αδιάφορο η σχέση Τουρκίας και Αμερικής. Μα είναι ποτέ δυνατόν; Και αυτό πότε; Όταν υπάρχει ένα άγρυπνο ελληνικό λόμπι στην Αμερική, που δίνει πολλά χρόνια τώρα μάχες για να μην πάρει η Τουρκία τα σύγχρονα οπλικά συστήματα.

Δεν το αποδέχομαι ότι η Ελλάδα κοντεύει να συγκρουστεί με τους αδερφούς μας τους Κυπρίους για το καλώδιο. Δεν δέχομαι ότι είναι οικονομικό το ζήτημα. Αυτό το ζήτημα, να το καταλάβουν, είναι εθνικό. Δηλαδή η ελληνική κυβέρνηση φροντίζει να φτιάξει την επικοινωνία της με την Τουρκία και πάει να τα χαλάσει στην επικοινωνία της με την Κύπρο; Συγγνώμη, για 25 εκατομμύρια; Και 500 να 'ταν τα εκατομμύρια, να τα βρούμε. Δεν ξέρω αν το έχετε καταλάβει, μιλάμε για τη διασύνδεση Ευρώπης-Ασίας μέσω Ελλάδας και Κύπρου και μετά Ισραήλ. Ούτε δέχομαι ότι έχουμε ξεχάσει να μιλάμε για την τουρκική εισβολή και κατοχή στην Κύπρο, που θα έπρεπε να είναι Η προϋπόθεση για κάθε διπλωματική μας κίνηση. Ιδιαίτερα σήμερα που όλοι μιλάνε για την περίπτωση, την αντίστοιχη, Ρωσίας και Ουκρανίας. Ελπίζω κάποιος να καταλαβαίνουν τι υπονοώ και τι σημαίνουν αυτά που σας είπα για τη διπλωματία και την εξωτερική μας πολιτική.

Και θα σας πω μέσα στην Ελλάδα, εκεί που δυστυχώς κανείς δεν τολμάει να μιλήσει: για τη Θράκη μας. Αλωνίζει το τουρκικό προξενείο στη Θράκη μας, την ώρα που οι Τούρκοι αγοράζουν χιλιάδες σπίτια μέσω εταιρειών. Βουλγαρικές εταιρείες κάνουν οι Τούρκοι, τουρκοβουλγαρικές. Όταν ήμουν κάποτε Υπουργός των Εξωτερικών, απέλασα τον Γενικό Πρόξενο της Τουρκίας στη Θράκη, στην Κομοτηνή. Και δεν άνοιξε μύτη. Αλλά δείξαμε τουλάχιστον τότε ότι ξέρουμε τι κάνουν οι Τούρκοι και ότι εμείς μπορούμε ν' αντιδράσουμε. Ενώ τώρα...

Πάρτε και το άλλο. Η Νέα Δημοκρατία στήριξε προ μηνών εμμέσως πλην σαφώς την εκλογή Τσίπρα ως Πρόεδρο της Υποεπιτροπής του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Δυτικά Βαλκάνια. Δηλαδή και για τα Σκόπια. Δηλαδή, θα το πω όπως το αισθάνομαι: έβαλαν τον δολοφόνο πίσω στον τόπο του εγκλήματος. Λοιπόν, τι θέλουν; Να μη τα λέω όλα αυτά; Δεν ανήκουν αυτές οι απόψεις που λέω στους Νεοδημοκράτες; Εγώ θα σας έλεγα ευρύτερα, δεν ανήκουν αυτές οι απόψεις σ' ολόκληρο τον ελληνικό λαό; Γι' αυτό και σήμερα είμαι εξαιρετικά ανήσυχος.

Εδώ ο Πρωθυπουργός σε κάποια τηλεόραση προ καιρού δήλωσε ότι η Ελλάδα δεν συζητά με την Τουρκία για την εθνική της κυριαρχία. Δηλαδή για τα έξι μίλια. Αυτό μας έλεπε. Θα συζητούσε ποτέ ένας Πρωθυπουργός για την εθνική κυριαρχία; Είναι αυτό επιχείρημα; Σοβαρολογεί; Τα κυριαρχικά μας όμως δικαιώματα, δηλαδή μετά τα 6 μίλια, τα 12 μίλια, υπονοεί ότι τα διαπραγματεύεται; Αλλά να είναι σίγουρος ο κύριος Μητσοτάκης ότι έτσι το ερμήνευσαν πάρα πολλοί εντός κι εκτός Ελλάδος. Με δύο λόγια: Αυτή είναι η νοοτροπία του κατευνασμού. Τελικά θα καταφέρεις το ακριβώς αντίθετο από εκείνο που επιζητάς. Διότι όλοι σε θεωρούν αδύνατο, και ενώ

εσύ ονειρεύεσαι ήρεμα νερά, θα έχεις μονίμως φουρτούνες. Αυτό ακριβώς έχει γίνει. Δηλαδή: επίδειξη δύναμης για παράδειγμα στην Τουρκία στη Νέα Υόρκη πρόσφατα, με την ακύρωση της συνάντησης Ερντογάν - Μητσοτάκη. Και οι προκλήσεις συνεχίζονται. Θυμήθηκαν οι Τούρκοι τώρα μέχρι και το Piri Reis.

Ας αναρωτηθούμε λοιπόν, με αυτήν την εξωτερική πολιτική, με το να είμαστε απόντες από παντού και με κατευνασμό παντού, ποιοι μας έμειναν για σύμμαχοι μας στην περιοχή; Αλλά και ευρύτερα. Με τον πρόεδρο Τραμπ, ο Έλληνας Πρωθυπουργός δεν μιλάει απευθείας. Η ατομική ανευθυνότητα που επέδειξε ο κύριος Μητσοτάκης στην εκλογή Μπάιντεν – Τραμπ, και όχι μόνον, βλάφτηκε τα συμφέροντα του τόπου. Και τον άκουσα προ ημερών μ' αφορμή τη συζήτηση για τη Γάζα στη Βουλή, να μαλώνει τον κύριο Ανδρουλάκη για το πώς τόλμησε να σχολιάσει τον πρόεδρο Τραμπ. Ποιος; Ο κύριος Μητσοτάκης; Ο οποίος κατηγορούσε τους πάντες επί χρόνια για τραμπισμό, δίχως να σκέπτεται το τι λέει και ρίχνοντας όλα τα λεφτά του στον Μπάιντεν; Τι να πει κανείς;

Το γεγονός βέβαια ότι η Ελλάδα και η Κύπρος εκλήθησαν απ' τον πρόεδρο Τραμπ στην Αίγυπτο για τη συμφωνία για τη Γάζα είναι θετικό. Αλλά δεν οφείλεται στις δικές μας ενέργειες. Αλίμονο, άλλωστε να μη μας είχανε καλέσει για μια υπόθεση της γειτονιάς μας, όταν φωνάζανε μέχρι και την Ιαπωνία και το Ελ Σαλβαδόρ. Όπως θετική είναι και η συμφωνία Κύπρου-Λιβάνου για την ΑΟΖ.

Εμείς όμως τι κάνουμε; Και δεν είναι μόνον αυτό. Εδώ ο κύριος Μητσοτάκης έχει δηλώσει ότι είμαστε σε πόλεμο με τη Ρωσία, «we are in war with Russia». Και πριν λίγες εβδομάδες, η εκπρόσωπος των Ρώσων, η Ζαχάροβα, άλλαξε γραμμή για πρώτη φορά για το Κυπριακό και δικαιολόγησε την τουρκική εισβολή και κατοχή. Για πρώτη φορά απ' το 1974. Και για όσους δεν ξέρουν, να τους θυμίσω ότι η Ρωσία ήταν πάντα, για το Κυπριακό μιλάω μόνον, φιλικά προσκείμενη στην Κύπρο. Πρόκειται για μία πολύ ουσιαστική αλλαγή πλευσης.

Αλλά έχουμε κι άλλα. Ο γραμματέας του ΝΑΤΟ, ο κύριος Ρούτε. Αν είναι δυνατόν. Ζήτησε απ' τον Κύπριο Πρόεδρο να βοηθήσει ώστε να ενταχθεί η Τουρκία στο ευρωπαϊκό αμυντικό πρόγραμμα. Το ζήτησε αυτό απ' τον Κύπριο Πρόεδρο. Για τον ίδιο λόγο μας πιέζει σήμερα και ο Γερμανός Υπουργός των Εξωτερικών. Τι ρόλο παίζουμε λοιπόν εμείς σ' αυτήν την Ευρώπη; Τι σχέδιο ακολουθούμε; Εγώ αμφιβάλω αν έχουν καν καταλάβει γιατί τσακώθηκε τελευταία η Αγγλία με το Ισραήλ. Δεν είναι καλές αυτές οι ενδείξεις, καθόλου καλές. Αυτό λέγεται πλήρης απομόνωση, δυστυχώς.

Και δεν θα ήθελα να τοποθετηθώ αυτή την ώρα, πριν να έχουμε όλη την εικόνα, για την πενταμερή, η οποία ήταν μια παλιότερη πρόταση του Ερντογάν, που η Ελλάδα είχε τότε απορρίψει. Και τώρα την εμφανίζουμε ως ελληνική πρωτοβουλία. Τι άλλαξε; Ο Φιντάν ήδη δημοσίως μίλησε για κλιμακωτά χωρικά ύδατα. Και ο κύριος Ροζάκης επιβεβαίωσε παλιότερες παρόμοιες σκέψεις που υπήρχαν επί Σημίτη, τον οποίον αείμνηστο Σημίτη, όπως ξέρετε, θαυμάζει ο κύριος Μητσοτάκης. Οι πρώτες ενδείξεις λοιπόν είναι πάρα πολύ ανησυχητικές. Ο συμβιβασμός προβιβάζεται και πουλιέται σαν δήθεν τεχνοκρατική ωριμότητα.

Δεν θέλω να επεκταθώ παραπάνω. Θα πω τώρα μόνον το εξής: Το Αιγαίο και η Κύπρος είναι εδώ και αιώνες τα σύνορα των πολιτισμών. Και το Αιγαίο δεν είναι μια κοινή θάλασσα μεταξύ Ελλάδας-Τουρκίας. Είναι ο Ελληνισμός. Εδώ συγκρούονται στρατηγικά η Δύση και η Ανατολή. Ηγεμονίες, αυτοκρατορίες. Ο έλεγχός τους είναι κρίσιμος. Εάν τα ελέγξει όλα αυτά το νέο οθωμανικό κράτος, εκπληρώνει τότε τους δεδομένους αναθεωρητικούς και επεκτατικούς του σκοπούς. Εκτός των άλλων, θα ελέγχει και τους πλουτοπαραγωγικούς πόρους. Ακούστε όμως, και ακούστε το καλά: Ο Ελληνισμός δεν αντέχει νέους τέτοιους διπλωματικούς ευτελισμούς. Η Ελλάδα έχει τεράστιες δυνατότητες, αλλά απαιτείται μια νέα γεωπολιτική στρατηγική. Το λέω δημοσίως εδώ και χρόνια. Ο Πρωθυπουργός βέβαια όχι μόνον στηρίζει τον κύριο Γεραπετρίτη, αλλά συνεχίζει απτόητος στην ίδια γραμμή. Μην κάνετε λάθος, ίδια άποψη ακριβώς έχουν και οι δύο. Και μάλιστα το ζήσαμε. Τι ακολούθησε; Αντί ο Πρωθυπουργός να προτάξει το εθνικό συμφέρον, βρήκε στη δική μου κριτική για τον Γεραπετρίτη την αφορμή που έψαχνε, για να ολοκληρώσει τη μετατροπή και της Νέας Δημοκρατίας από κόμμα αρχών σε κόμμα ιδιοκτήτη. Αλλά τα στόματα κανενός, και όχι μόνον το δικό μου, κανενός δεν έχει ούτε το δικαίωμα ούτε και μπορεί να τα κλείσει.

Ερώτηση: Ποια είναι σήμερα, μετά από όλα αυτά, τα συναισθήματά σας για το κόμμα που σας ανέδειξε ουσιαστικά, τη Νέα Δημοκρατία;

Αντώνης Σαμαράς: Ακούστε, εγώ γεννήθηκα στη Νέα Δημοκρατία από την ΟΝΝΕΔ, από βουλευτής στα 26 μου, υπερήφανος για την παράταξη του Κωνσταντίνου Καραμανλή, υπερήφανος για την παράταξη του Ευάγγελου Αβέρωφ. Υπηρέτησα με σθένος αυτή την παράταξη, τη Νέα Δημοκρατία, και τον πυρήνα της Νέας Δημοκρατίας, εννοώ δηλαδή τον αξιακό της κώδικα. Και όταν διαφώνησα με την πολιτική Μητσοτάκη για το Μακεδονικό, είναι γνωστό αυτό, παραιτήθηκα τότε από βουλευτής. Ήταν θέμα συνειδήσης για μένα. Δηλαδή σε θέματα, σε ζητήματα αξιών, δεν συμβιβάστηκα ποτέ. Έκανα την προσπάθειά μου με την Πολιτική Άνοιξη στο πλαίσιο όμως της παράταξης. Όταν αργότερα έμεινα εκτός Βουλής, δεν πήγα ποτέ σε κάποιο άλλο κόμμα, σε κάποια άλλη παράταξη. Άλλοι το έχουν κάνει αυτό. Εγώ έμεινα σπίτι μου για πολλά χρόνια, την παράταξη μου όμως δεν την εγκατέλειψα ποτέ. Και στο κάτω-κάτω εγώ πρότεινα τότε και τον Κωστή τον Στεφανόπουλο για Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Και ήταν από τους πιο καλούς Προέδρους ο Κωστής ο Στεφανόπουλος. Και όταν εξελέγη Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας ο Κώστας ο Καραμανλής στις εκλογές του 2000, αμέσως έκλεισα την Πολιτική Άνοιξη, κάλεσα τον κόσμο να ψηφίσει τη Νέα Δημοκρατία, να τη στηρίξει, και το έκανα ανιδιοτελώς. Και αυτά οι Νεοδημοκράτες τα ξέρουν και να σας πω ότι και τα αναγνώρισαν. Το 2009 με εξέλεξαν 800.000 άνθρωποι από την πρώτη Κυριακή, αρχηγό της Νέας Δημοκρατίας. Και είναι τιμή μου που είμαι ο πρώτος εκλεγμένος απ' τη βάση της Νέας Δημοκρατίας Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας. Και όταν το 2015 μας έριξε αυτή η άθλια, η αφύσικη πολιτική συμμαχία του ψεύδους, δηλαδή απ' τη Χρυσή Αυγή μέχρι τον κύριο Καμμένο, Τσίπρα κτλ., όταν μας έριξαν απ' την κυβέρνηση, εγώ παρέδωσα συντεταγμένα τη Νέα Δημοκρατία με ένα ποσοστό που είχε χάσει, προσέξτε, μέσα σ' όλην αυτήν την ανηφόρα που τραβήξαμε, μόνον 1% απ' τις προηγούμενες εκλογές. Πήραμε 28% και 1.700.000 ψηφοφόρους. Δηλαδή άφησα πίσω μια περήφανη παράταξη που είχε αγωνιστεί για τη σωτηρία της χώρας απ' την πτώχευση και που το είχε πετύχει. Για μεταβατικό Πρόεδρο με στόχο την ενότητα του κόμματος τότε όρισα, το θυμάστε, τον Βαγγέλη το Μεϊμαράκη. Και ύστερα στήριξα τον εκλεγμένο, τον καινούργιο, τον Μητσοτάκη. Και το 2019 και το 2023 και στις περιφερειακές εκλογές. Όλοι θυμούνται ποιος αγωνίστηκε, ποιος έτρεχε παντού. Αυτά τα ξέρουν όλοι. Αλλά έλεγα και λέω και θα λέω τη γνώμη μου με αποκλειστικό μου κριτήριο πάντα να βοηθήσω τη χώρα μου και την παράταξη. Διαφώνησα, ναι, σε πολλά, δημοσίως όμως, όχι υπογείως. Οι διαφωνίες, η κριτική και οι ενστάσεις μόνον καλό μπορούν να κάνουν σε κυβερνήσεις, με την προϋπόθεση ότι και οι κυβερνώντες θέλουν ν' ακούνε και δεν λειτουργούν έχοντας άλλα σχέδια στο μυαλό τους. Μιλούσα λοιπόν στα συνέδρια του κόμματος, μιλούσα στη Βουλή, μιλούσα σε συνεντεύξεις, εντόπιζα λάθη, προειδοποιούσα, όπως για παράδειγμα για το γάμο των ομοφύλων, όπως για παράδειγμα το τεράστιο τραύμα που είχε μαζευτεί με το μεταναστευτικό, όπως για παράδειγμα για το ενεργειακό, όπως για το νούμερο 1 πρόβλημα του τόπου και του έθνους μας που είναι το δημογραφικό, όπως και για όλα τα εθνικά μας ζητήματα. Είχα μήπως άδικο; Δώσαμε μάχες μαζί με εκατοντάδες χιλιάδες Νεοδημοκράτες και γι' αυτό αγωνιστήκαμε όλοι μας, και στα εύκολα και στα δύσκολα, σαν συμμαχητές. Γνωρίζομαστε με τα μικρά μας ονόματα, πάρα πολλοί. Αυτό ήταν για μένα η Νέα Δημοκρατία: Το κόμμα των ιδεών, των αξιών, των ενάρετων, των πατριωτών, των νοικοκύρηδων, ένα κόμμα λαϊκό με πυξίδα του όμως, σταθερή πυξίδα, την Ελλάδα.

Δυστυχώς το σημερινό αυτό ιδεολογικό μórφωμα δεν είναι πια Νέα Δημοκρατία. Έχει μεταλλαχθεί. Και έχει μεταλλαχθεί τόσο πολύ που πριν κάποιες μέρες, στα 51 χρόνια από την ίδρυση της Νέας Δημοκρατίας, ο κύριος Μητσοτάκης στην ομιλία του δεν έκανε ούτε μία αναφορά στον ιδρυτή της παράταξης, τον Κωνσταντίνο Καραμανλή. Και ρωτώ, είναι δυνατόν; Ούτε μία λέξη; Μόνον τον εαυτό μας αναφέρουμε; Εκεί τη φτάσαμε την παράταξη; Έχει δοθεί μια γραμμή από πάνω, απ' την ηγεσία, και έχουν γίνει μία παρέα όλοι χωρίς ιδεολογία. Μερικές φορές και χωρίς ηθική. Είναι αυτοί που ο Μενέλαος ο Λουντέμης ονόμαζε «ζεστοθεσούληδες». Αυτούς που τους νοιάζει να κρατάνε μόνο την καρέκλα τους ζεστή και τίποτα άλλο. Το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι να έχουν ένα δικό τους κόμμα, αλλά όχι κόμμα με Πρόεδρο, όπως ήταν παλιά, όχι μόνο από

μένα αλλά και από τους άλλους αρχηγούς, τους προηγούμενους. Θέλουν κόμμα με ιδιοκτήτη, με μόνο στόχο την εξουσία. Λειτουργούν σαν να διοικούν εταιρεία. Κοιτάζουν μόνο τα νούμερα. Δεν τους νοιάζουν οι άνθρωποι, οι πολιτικές, οι ιδέες. Γι' αυτό και μ' ευκολία, θυμάστε τι μου έλεγαν για το γάμο των ομόφυλων ζευγαριών: Τη μία ημέρα είναι με τη δικτατορία της πλειοψηφίας και την επόμενη με τη δικτατορία της μειοψηφίας. Ό,τι να 'ναι! Στο όνομα της εξουσίας, όχι της κοινωνίας, της εξουσίας.

Και αυτή η νοοτροπία τους έχει κάνει αλαζόνες. Είδα τον ίδιο τον Πρωθυπουργό πρόσφατα να φεύγει απ' τη Βουλή σε συζήτηση αρχηγών, λέγοντας ότι δεν είχε χρόνο να τους ακούσει όλους και να τους απαντήσει. Σε άλλη συζήτηση, απευθυνόμενος σε Πρόεδρο κόμματος, είπε: «Σταματήστε να γκαρίζετε». Μιλάει συχνά για «πατριώτες της φακής και του καναπέ». Αυτά είναι όλα δείγματα αλαζονείας και θεσμικής απρέπειας. Και βέβαια όποιος του εναντιώνεται γίνεται αμέσως στόχος για δολοφονία χαρακτήρα. Ασκείς κριτική; Σε κατηγορούν για τοξικότητα, παραπληροφόρηση, fake news. Διαφωνείς σε κάτι; Σε κατηγορούν ότι υπονομεύεις τη σταθερότητα και εξαπολύουν μια στρατιά από έμμισθα trolls στο διαδίκτυο. Και αυτό είναι μια θλιβερή εικόνα. Για μένα είναι κρίμα για τους πραγματικούς Νεοδημοκράτες που σήμερα πολλοί απ' αυτούς απέχουν ή ντρέπονται για όσα συμβαίνουν στ' όνομα του κόμματος. Είναι πραγματικά μεγάλο κρίμα. Επομένως, με δύο λέξεις να σας πω, αισθάνομαι υπερήφανος για τη Νέα Δημοκρατία και μεγάλη στενοχώρια για το σημερινό κόμμα που μόνον κατ' όνομα είναι πια Νέα Δημοκρατία.

Ερώτηση: Ενώ αυτή τη στιγμή ασκείται πολύ έντονη κριτική στο πρόσωπο του κυρίου Μητσοτάκη, του Πρωθυπουργού, όπως είπατε ο ίδιος, τον στηρίζατε ένθερμα μέχρι και το 2023. Πώς λοιπόν να ερμηνεύσουμε τη διαγραφή από τη μία στιγμή στην άλλη; Υπάρχει κάποιο γινάτι, κάποιο απωθημένο να προταθείτε εσείς ως Πρόεδρος; Υπάρχει κάτι που δεν γνωρίζουμε πίσω από αυτή τη διαγραφή;

Αντώνης Σαμαράς: Σωστή είναι η ερώτηση, αλλά ρωτάτε λάθος άνθρωπο. Και θα σας εξηγήσω γιατί με ρωτάτε κάτι το αντιφατικό. Ποιο γινάτι να έχει ο Σαμαράς έναντι του Κυριάκου Μητσοτάκη; Ποιος τον έκανε Υπουργό; Ο Σαμαράς. Ποιος τον έκανε κοινοβουλευτικό εκπρόσωπο στο εξάμηνο Τσίπρα-Βαρουφάκη; Ο Σαμαράς. Ποιος τον στήριξε σταθερά για Πρόεδρο της Νέας Δημοκρατίας; Ο Σαμαράς. Ποιος έτρεχε σ' όλη τη χώρα, όπως σωστά είπατε, όλη αυτή την περίοδο; Ο Σαμαράς. Όχι για τον ίδιο, για την παράταξη. Λέτε μήπως έχω εγώ κάποιο γινάτι επειδή δεν με πρότεινε για Πρόεδρο της Δημοκρατίας; Και απαντάτε μόνη σας. Ακούστε λοιπόν το γιατί αυτά δεν στέκουν με καμία λογική. Η Κατερίνα Σακελλαροπούλου έγινε Πρόεδρος της Δημοκρατίας το 2020. Και εγώ όργωνα την Ελλάδα για να στηρίξω τη Νέα Δημοκρατία και στις εθνικές εκλογές και στις περιφερειακές του 2023. Τόσο απλό. Τι σόι περίεργο γινάτι λοιπόν να είναι αυτό; Όσο για το σημερινό Πρόεδρο, τον Κώστα τον Τασούλα, σας θυμίζω ότι ήδη απ' το '24 στο Πολεμικό Μουσείο δήλωνα ότι δεν διαπραγματεύομαι τις ιδέες μου για να πάρω κάποιο αξίωμα. Και στη συνέντευξη που βρήκε ευκαιρία ο κύριος Μητσοτάκης να με διαγράψει, απέκλεια κάθε δική μου υποψηφιότητα και πρότεινα ως σωστότερη επιλογή για Πρόεδρο Δημοκρατίας τον Κώστα τον Καραμανλή πριν καν προταθεί ο κύριος Τασούλας. Άρα ο Σαμαράς ήταν και είναι ξεκάθαρος και κρυστάλλινος.

Να πούμε όμως όλη την αλήθεια. Από την πρώτη στιγμή αντιτάχθηκα δημοσίως σε λάθος πολιτικές επιλογές. Απ' το 2021 μίλησα επανειλημμένα για λάθος εξωτερική πολιτική. Στο Συνέδριο του κόμματος απ' το '22 μίλησα για την «ποταμοποίηση» της Νέας Δημοκρατίας. Μίλησα για το Σκοπιανό, για λάθη. Εναντιώθηκα δημοσίως στην τροπολογία για τη νομιμοποίηση όλων των λαθρομεταναστών χωρίς κριτήριο. Και τότε ήμουν μόνος. Επανειλημμένα κατέκρινα την ενεργειακή πολιτική, ότι δηλαδή δεν κάνουμε εξορύξεις. Μίλησα για την ακρίβεια που σχετίζεται με την ενέργεια. Έκανα παραινέσεις, προτάσεις, προβλέψεις. Κανείς δεν άκουγε. Έδωσα πολύ σκληρή μάχη στη Βουλή και με συνεχείς δημόσιες παρεμβάσεις για τη λεγόμενη woke ατζέντα, για το γάμο των ομοφυλοφίλων. Μάταια. Και όταν μίλησα στη Βουλή για αυτό το θέμα, πριν με διαγράψει ο κύριος Μητσοτάκης, είχε δώσει, αν είναι δυνατόν, εντολή σε όσους μπορούσε

βουλευτές να φύγουν απ' την αίθουσα και να μη καθίσουν στα έδρανα για να μ' ακούσουν. Είμαι βουλευτής απ' το 1977. Τέτοια προκλητική ενέργεια ντροπής κανένας αρχηγός σε κανένα κόμμα δεν είχε ποτέ κάνει, κανένας!

Αγωνίστηκα λοιπόν όλα αυτά τα χρόνια για όσα πρέπει να κάνει ο κάθε υπεύθυνος και σοβαρός πρώην πρωθυπουργός και Πρόεδρος παράταξης. Αγωνίστηκα για την εξωτερική πολιτική της χώρας που τώρα όλοι πλην Μητσοτάκη - Γεραπετρίτη επικρίνουν. Αγωνίστηκα δηλαδή για την Πατρίδα. Και αγωνίστηκα για να διορθώσω σφάλματα που αλλοίωναν τη φυσιογνωμία του κόμματος. Δηλαδή για την παράταξη αγωνίστηκα. Ο κύριος Μητσοτάκης, συγγνώμη, δεν αγωνίζεται για την παράταξη. Δεν αγωνίζεται ούτε καν για το κόμμα. Αγωνίζεται για να κρατήσει το δικό του καθεστώς.

Το πρόβλημα λοιπόν, μην κάνετε λάθος, δεν είναι ότι ο Σαμαράς δεν χωνεύει τον έναν ή τον άλλον ή τον Μητσοτάκη. Το πρόβλημα είναι ότι ο Μητσοτάκης δεν χωνεύει τη δεξιά, την κεντροδεξιά, ούτε και την ιστορία ούτε και τη βάση της Νέας Δημοκρατίας. Γι' αυτό και την έχει μετατρέψει σε ένα υβρίδιο Σημιτικού ΠΑΣΟΚ με μπλε χρώμα. Η διαφορά επομένως του Σαμαρά με τον Μητσοτάκη δεν είναι προσωπική. Είναι πολιτική και αξιακή.

Ο Σαμαράς, με δύο κουβέντες, δεν έχει κανένα γινάτι. Άλλοι φαίνεται ότι πάσχουν από εφιάλτες...

Ερώτηση: Από αυτά που λέτε ερμηνεύουμε ότι δεν υπάρχει ενδεχόμενο επιστροφής σας στη Νέα Δημοκρατία. Γιατί ακούμε την τελευταία περίοδο για τις λεγόμενες γέφυρες, για τηλεφωνήματα, για συναντήσεις, για στελέχη που έχουν ζητήσει την επιστροφή σας, μια γεφύρωση ενδεχομένως. Οπότε θα θέλαμε να μας το ξεκαθαρίσετε. Υπάρχει τέτοιο ενδεχόμενο;

Αντώνης Σαμαράς: Δεν έφυγα εγώ για να επιστρέψω. Με διέγραψε ο κύριος Μητσοτάκης.

Προσέξτε, διέγραψε άρον-άρον έναν Πρωθυπουργό πριν καν κυκλοφορήσει η εφημερίδα στην οποίαν είχα δώσει αυτή τη συνέντευξη. Βιαζότανε. Αλλά για την κυρία Ferrari, τον κύριο Φραπέ, τον κύριο Χασάπη, εκεί τους πήρε εβδομάδες για να αποφασίσουν τη δική τους τη διαγραφή. Είναι η πρώτη φορά στην ιστορία της παράταξης που διαγράφηκε ένας πρώην Πρωθυπουργός και Πρόεδρος του κόμματος. Και την πήρε αυτή την απόφαση υποτίθεται γιατί θίχτηκε λόγω Γεραπετρίτη. Στην πραγματικότητα, όπως σας είπα, βρήκε μια αφορμή για να μετατρέψει τη Νέα Δημοκρατία σε δικό του κόμμα.

Για ποιες γέφυρες μιλάτε; Εγώ δεν είδα πουθενά καμία ειλικρινή παραδοχή λάθους. Σε τίποτα. Ο κύριος Μητσοτάκης έχει πάντα δίκιο. Και όλοι εμείς οι άλλοι έχουμε πάντοτε άδικο. Είτε τα φύλλα είναι δύο, είτε πρέπει να 'ναι 62. Πρόσφατα άκουσα και τ' άλλο τ' αμίμητο από τον κύριο Μαρινάκη να γυρίζει και να λέει: «Βεβαίως, ο Σαμαράς να 'ρθει, αλλά η εξωτερική μας πολιτική είναι επιτυχημένη και δεν αλλάζει». Σοβαρολογούν; Περιμένει ο κύριος Μητσοτάκης να ζητήσω εγώ συγγνώμη για τις απόψεις μου; Οι οποίες στο κάτω-κάτω της γραφής έχουν δικαιωθεί; Ζητάει να προδώσω αυτά που πιστεύω; Να ζητήσω και ταπεινά συγγνώμη για την αντίθεσή μου στο γάμο των ομοφύλων; Να πω ότι δεν τρέχει τίποτα; Αυτά λοιπόν δεν λέγονται στην πολιτική "γέφυρες".

Λέγονται υποκρισία. Εδώ ένας δικός του παρατρεχάμενος βουλευτής δήλωσε με ύφος βεζίρη: «Καλύτερα για τον κύριο Σαμαρά είναι να πάει σπίτι του». Τέτοια υποκρισία, τέτοια αλαζονεία.

Αλλά δεν είμαι μόνον εγώ. Δεν είναι μόνον η δική μου διαγραφή. Εδώ κατηγόρησε και την εξωτερική πολιτική του Κώστα του Καραμανλή, που προσέφερε στην Πατρίδα και με το όχι στο σχέδιο Ανάν και με το όχι στα Σκόπια και με την αποδόμηση της εξωτερικής πολιτικής Σημίτη, εννοώ Μαδρίτη και Ελσίνκι, που, κακά τα ψέματα, άνοιξαν το δρόμο για τις γκρίζες ζώνες στο Αιγαίο. Και καλά, αφήστε με εμένα. Αλλά να επιτίθεται και στον Κώστα τον Καραμανλή; Παιδιά είμαστε; Δεν παίζουμε το «φύγε εσύ και έλα εσύ». Πολιτικοί είμαστε. Ας μη κοροϊδεύει λοιπόν ο κύριος Μητσοτάκης κι άλλο τον κόσμο της παράταξης. Έλαβε τις αποφάσεις του, θα κριθεί απ' τον ελληνικό λαό και από την Ιστορία.

Ερώτηση: Σε παρόμοια θεματολογία, στην παρουσίαση βιβλίου του κυρίου Στυλιανίδη, η κυρία Μπακογιάννη δήλωσε για την απουσία σας ότι ήταν συντετριμμένη – υποθέτουμε ειρωνικά το δήλωσε – και είπε ότι θα ακολουθήσετε το δρόμο του κυρίου Τσίπρα και θα κάνετε κόμμα. Έχετε

να σχολιάσετε κάτι πάνω σ' αυτό;

Αντώνης Σαμαράς: Εντάξει, αυτό πρώτα απ' όλα δεν με εξέπληξε. Η Ντόρα είναι διαρκώς συντετριμμένη από τότε που έχασε την εσωκομματική μάχη το 2009. Όσο για το ποιος ακολουθεί τον Τσίπρα, εγώ βλέπω ότι η κυρία Μπακογιάννη με τον κύριο Τσίπρα κάνουν παρέα, φωτογραφίζονται, χαμογελαστοί. Βλέπω ότι οι θέσεις τους στην εξωτερική πολιτική, και ειδικά στα ελληνοτουρκικά και στο σκοπιανό, σχεδόν ταυτίζονται. Αλλά θα πω και κάτι άλλο: Μήπως θυμάται η κυρία Μπακογιάννη ποιος απάλλαξε τον κύριο Τσίπρα από την προανακριτική για τη Novartis; Τον ηθικό, δηλαδή, αυτουργό της σκευωρίας, για να μη ξεχνιόμαστε; Μήπως θυμάται ποιος απάλλαξε τον κύριο Τσίπρα απ' το σκάνδαλο των τραπεζικών ανακεφαλαιοποιήσεων; Μιλάω για την περίοδο του πρώτου εξαμήνου του 2015, που το τραπεζικό χαρτοφυλάκιο του δημοσίου έχασε πάνω από 20 δισεκατομμύρια. Δεν θα το θυμάται. Όπως φαίνεται ότι δεν θυμάται και ένα κόμμα που ίδρυσε η ίδια, χωρίς όμως να παραιτηθεί από βουλευτής. Ένα κόμμα που κατέβηκε εναντίον της Νέας Δημοκρατίας και το οποίο δεν μπήκε καν στη Βουλή στις πρώτες εκλογές του 2012. Δεν θα τα θυμάται αυτά. Η παράταξη λοιπόν δεν έχει ανάγκη από φωνές αλαζονικές, αλλά από σοβαρότητα, από συνέπεια και από σεβασμό στην ιστορία της.

Ερώτηση: Θα θέλατε να σχολιάσετε κάτι για την τοποθέτηση του κυρίου Καμμένου ότι εάν κάνετε κόμμα θα ξανακατέβει στην πολιτική;

Αντώνης Σαμαράς: Τώρα μάλιστα... Κάντε μου μια άλλη ερώτηση.

Ερώτηση: Πάμε, αν θέλετε, τότε σε, πέρα απ' τα κομματικά, στο μείζον εθνικό θέμα, το οποίο είναι το δημογραφικό. Κατά την άποψή σας, υπάρχει ρεαλιστική, πρακτική λύση σ' αυτό το θέμα πριν να είναι αργά, και αν ναι, ποια είναι αυτή;

Αντώνης Σαμαράς: Κοιτάξτε, θα έρθω αμέσως στο δημογραφικό, αλλά πρώτα ακούστε κάτι. Είναι δυστυχώς πολλοί οι ανόητοι που βλέπουν την λύση του δημογραφικού μας προβλήματος, που το τονίζω είναι το πρώτο που έχουμε ως έθνος ν' αντιμετωπίσουμε, είναι πολλοί εκείνοι που βλέπουν αυτή τη λύση να έρχεται με τους μετανάστες. Και μάλιστα με αυτούς που μας έρχονται και παράνομα. Όταν στην Αμερική ήταν Πρόεδρος ο Μπάιντεν και στην Ευρώπη κυρίαρχο ήταν το λόμπι της πολιτικής ορθότητας, η κυβέρνηση, η δική μας, αγαπούσε τους λαθρομετανάστες, βοηθούσε τις ΜΚΟ, χορηγούσε αφειδώς άσυλο και συνέδεε το δημογραφικό με το μεταναστευτικό και την πολυπολιτισμικότητα. Θέλετε να σας πω τα νούμερα για να καταλάβει ο κόσμος τι συμβαίνει; Στη δική μου κυβέρνηση χορηγήθηκαν 2,500 θετικές αιτήσεις για άσυλο. Στην περίοδο ΣΥΡΙΖΑ χορηγήθηκαν 40,500. Και στην περίοδο του Κυριάκου Μητσοτάκη 155,000. Τι συζητάμε λοιπόν; Μηδαμινές σχεδόν επιστροφές για έξι χρόνια. Μόνη εξαίρεση ήταν ο Έβρος, όπου η κυβέρνηση σωστά αντέδρασε και επιβεβλημένα, αλλιώς θα είχαμε εισβολή. Μεγάλα λάθη λοιπόν και στο μεταναστευτικό, που το θυμήθηκαν βέβαια μόλις εξελέγη ο Τραμπ. Αλλά τα αντιμετωπίζουν τα θέματα αυτά αποσπασματικά, χωρίς ολοκληρωμένη πολιτική και χωρίς σχέδιο. Απλά επικοινωνία και συνεχείς κωλοτούμπες. Και εδώ κωλοτούμπες. Και εγώ ρωτώ, και το λέω συνέχεια: Εμείς δεν θα είμαστε εδώ. Αλλά σε 50 χρόνια από σήμερα, θα 'ναι τα παιδιά μας, θα 'ναι τα εγγόνια μας. Ας το σκεφτεί αυτό ο καθένας. Γιατί βλέπω δυστυχώς ότι κανείς δεν σκέφτεται πλέον μακροπρόθεσμα. Το λέω συνέχεια: Τι συμβαίνει στο Λονδίνο, στο Παρίσι, στο Άμστερνταμ, στις Βρυξέλλες; Πάνω απ' το 50% των κατοίκων αυτών των πόλεων δεν είναι ντόπιοι. Άρα εδώ θα έπρεπε να κρούουμε όχι κώδωνα κινδύνου, αλλά σε κάθε σπίτι το 112.

Και λέω σε κάθε σπίτι γιατί η χώρα μας, η Ελλάδα, έχει ιστορικές, έχει βαθιές κοινωνικές ρίζες. Και σήμερα ο ρυθμός γεννήσεων στη χώρα μας βρίσκεται, ξέρετε πού; Στο 1,3. Την ώρα που για να παραμείνει και μόνον ο σημερινός πληθυσμός μας ως έχει, προσέξτε, όχι για ν' αυξηθεί, ως έχει να παραμείνει, πρέπει να φτάσουμε το 2,1. Φθίνουμε ως λαός επικίνδυνα, φθίνουμε.

Και άρα στο θέμα του δημογραφικού απαιτείται εθνική πολιτική μακριά από ιδεολογικές αγκυλώσεις. Και απαιτούνται λύσεις τολμηρές. Δεν αρκούν τα μέτρα που εξαγγέλλει η κυβέρνηση.

Χρειάζονται κι άλλα. Θα σας πω ένα: Η απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος για κάθε νέα μητέρα για μία χρονική περίοδο 10 ετών, με εισοδηματικά και κοινωνικά κριτήρια. Να κάνει παιδιά, ή να έχει το κίνητρο, την οικονομική ασφάλεια να κάνει παιδιά.

Κοιτάξτε, θα 'μαι ειλικρινής. Εγώ θεωρώ ότι η δυτική οικογένεια σήμερα, στη Δύση, ολόκληρη τη Δύση, είναι υπό διωγμό. Είναι υπαρξιακός πλέον ο κίνδυνος. Ο πυρήνας στις συστημικές ηγεσίες της Δύσης πιστεύει ότι αντί ν' ενισχύσουν την οικογένεια, θα πρέπει να τη μεταλλάξουν. Αυτό ήταν και η woke ατζέντα. Αυτό ήταν και ο γονέας 1, γονέας 2, τα 62 φύλα, που τώρα τελευταία ξαναέγιναν με την κωλοτούμπα δύο. Το κόστος του ενοικίου, η αφόρητη διαβίωση στην πόλη, η τεχνητή ακρίβεια λόγω της εγκατάλειψης της φθηνής ενέργειας, ο πόλεμος στο χριστιανισμό στο όνομα της πολιτικής ορθότητας, η λαθρομετανάστευση. Όλα αυτά μαζί έχουν αποσταθεροποιήσει στη Δύση την κλασική οικογένεια όπως την ξέρουμε. Γι' αυτό συντελείται σχεδόν παντού στη Δύση μία κοινωνική εξέγερση. Και όποιος δεν το βλέπει, δεν θέλει να το δει.

Επομένως, επαναλαμβάνω, πρέπει να χτυπήσει σε κάθε σπίτι στην Ελλάδα το 112. Εμείς δεν μπορεί, δεν έχουμε το δικαίωμα, ούτε το ιστορικό, ούτε το κοινωνικό, ούτε και τ' ανθρώπινο ν' αλλάξουμε τη χώρα μας. Γιατί οι Έλληνες κάνουν την Ελλάδα Ελλάδα. Είμαστε Ελλάδα, πρέπει να παραμείνουμε Ελλάδα, όπως την ξέρουμε και όπως τη θέλουμε.

Ερώτηση: Απ' όλα αυτά που περιγράψατε όλη αυτή την ώρα και οι δυσκολίες της καθημερινότητας έχουν οδηγήσει πάρα πολλούς ανθρώπους να απέχουν από την πολιτική διαδικασία, να απαξιώνουν το πολιτικό σύστημα, τα κόμματα, την πολιτική συνολικά. Θεωρείτε αυτή τη στάση δικαιολογημένη, αφενός, το ένα σκέλος του ερωτήματος; Και το δεύτερο, θα μπορούσατε να προτείνετε μία λύση, ή μάλλον ένα κίνητρο, ώστε αυτοί οι άνθρωποι, οι απογοητευμένοι, να συμμετέχουν;

Αντώνης Σαμαράς: Ακούστε, εγώ το βλέπω σαν δύο διαφορετικά πράγματα. Άλλο η απογοήτευση για το πολιτικό σύστημα και άλλο η συμμετοχή στα κοινά. Και ξεκινώ απ' τη συμμετοχή στα κοινά. Η δημοκρατία ως μοντέλο βασίζεται, αν θέλετε, στο δικαίωμα όλων των πολιτών να εκλέγουν και να εκλέγονται. Είναι το καλύτερο πολιτειακό μοντέλο. Και δεν είναι μόνον δικαίωμα αυτό, είναι υποχρέωση. Μέχρι πριν λίγες δεκαετίες η συμμετοχή ήταν υποχρεωτική. Εάν οι πολίτες για οποιονδήποτε λόγο δεν συμμετέχουν στα κοινά, τότε σε λίγο δεν θα υπάρχει και δημοκρατία. Δείτε πρακτικά το παράδειγμα των ευρωεκλογών. Ψήφισε μόνο, ακούστε το, το 40% του κόσμου. Και εξελέγη πρώτη η Νέα Δημοκρατία με 28% και με μόλις 1 εκατομμύριο ψήφους, τους λιγότερους στην ιστορία της απ' το 1974. Τι θα πει αυτό; Θα πει ότι εξελέγη μόνον με το 12% εκείνων που είχαν δικαίωμα να ψηφίσουν. Φανταστείτε να γίνει κάτι ανάλογο σε εθνικές εκλογές. Καμία λαϊκή νομιμοποίηση δεν θα υπάρχει. Με ευθύνη όμως, εγώ θα το πω, και των ίδιων των πολιτών. Γι' αυτό και επιμένω να φωνάζω σε κάθε Έλληνα πολίτη που σκέφτεται με την Ελλάδα στο μυαλό του, πως πρέπει να ψηφίσει με οποιοδήποτε κριτήριο. Επιλέξτε, καταψηφίστε, αν θεωρείτε ότι σας πρόδωσαν τιμωρήστε, αλλά ψηφίστε. Η συμμετοχή στα κοινά είναι προϋπόθεση δημοκρατίας. Απ' την άλλη, για να έρθω στο πρώτο ζήτημα. Είναι προφανής η απογοήτευση της κοινωνίας για το συνολικό πολιτικό σύστημα. Γιατί;

Γιατί το σύστημα δεν παράγει ιδέες και το χειρότερο, αδιαφορεί για τα μηνύματα που στέλνει καθημερινά ο απλός ο κόσμος. Είναι πια σαν ένα είδος κλειστού club. Και η μόνη έγνοια του είναι το ποιος θα έχει την εξουσία. Δηλαδή είναι μία παρέα επαγγελματιών της πολιτικής με κριτήριο την επιβίωσή τους. Αυτό είναι το αποκαλούμενο σύστημα. Κόμματα δηλαδή επαγγελματικά, τεχνοκρατικά, διαχειριστικά, δίχως ιδεολογικές διαφορές. Αυτή είναι η εικόνα που καταλαβαίνει σήμερα ο κόσμος, ότι η πολιτική είναι κάτι το αδιάφορο, κάτι το άψυχο.

Γι' αυτό και σ' όλη τη Δύση – αυτό δεν είναι μόνον ελληνικό φαινόμενο – σαρώνονται τα συστημικά κόμματα. Κοιτάξτε για παράδειγμα τι γίνεται σήμερα στις τρεις μεγαλύτερες και ισχυρότερες χώρες της Ευρώπης, αυτοί που ήταν ο κορμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Γερμανία, Γαλλία, Αγγλία. Αποδομούνται τ' άλλοτε πανίσχυρα κόμματα που κυβερνούσαν.

Αμέσως μετά τις Ευρωεκλογές του 2024, σας θυμίζω, ότι στο Πολεμικό Μουσείο αλλά και στη Βουλή λίγο αργότερα, είχα πει ότι όσο μόνο κριτήριο είναι η επικοινωνία, όσο δηλαδή δεν

παράγονται ιδέες και πολιτική αλλά μόνο διαχείριση, τόσο πιο πολύ πλησιάζει η συνολική κατάρρευση του πολιτικού συστήματος. Δεν ακούει κανείς. Όταν καταρρεύσουν με πάταγο, πιθανώς τότε θα το καταλάβουν. Αλλά σήμερα αυτή είναι η πραγματικότητα, αυτή που περιγράφω, αρέσει δεν αρέσει.

Ερώτηση: Μαζί με την απογοήτευση που είπαμε πριν ότι υπάρχει στην κοινωνία και με την αποστασιοποίηση από τη διαδικασία, την εκλογική, ενυπάρχει και η απαίτηση για κάτι νέο. Και είναι μαζική αυτή η απαίτηση. Θεωρείτε ότι αυτό το νέο μπορεί να προκύψει από το παλιό;

Αντώνης Σαμαράς: Ελπίζω να μη θέλετε να μιλήσω για μένα, αλλά θα σας πω την πραγματικότητα και για εδώ και για το τι γίνεται στο εξωτερικό. Ορίστε μου το παλιό. Εννοείτε ηλικιακά; Με ρωτάτε δηλαδή αν ένας άνθρωπος κάποιας ηλικίας μπορεί να έχει ιδέες χρήσιμες, σκέψη ριζοσπαστική, διάθεση αλλαγών, άποψη για ανατροπές; Αν με ρωτάτε αυτό, σας απαντώ ασφαλώς και μπορεί. Αρκεί να μην έχει φθαρεί ηθικά και ψυχικά. Στην ελληνική πολιτική, για παράδειγμα, μετά τον Παγκόσμιο Πόλεμο, ο Παπάγος, μεταπολιτευτικά, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής και ο Ανδρέας Παπανδρέου δημιούργησαν το καινούργιο, χωρίς να 'ναι νεαροί ούτε και νεόκοποι. Στο εξωτερικό οι μεγάλες ανανεώσεις, οι αλλαγές, έγιναν από πολιτικούς έμπειρους, όχι νεαρούς. Μιλώ για τον Ντε Γκωλ, για τον Μιτεράν, για τον Κολ, για τον Ρήγκαν, για τον Τραμπ στις μέρες μας. Απ' την άλλη, νέοι πολιτικοί κόμισαν κυριολεκτικά ένα παλαιοπωλείο ιδεών. Στην Ελλάδα ο κύριος Τσίπρας ήταν πολύ νέος, αλλά ιδεολογικά έμοιαζε, συγγνώμη, με μαυσωλείο. Στο εξωτερικό τα ίδια. Τα ίδια μπορεί κάποιος να πει για μια σειρά νέων πολιτικών από την Ισπανία και τους Podemos μέχρι και τη Φινλανδία και τη Σάνα Μαρίν, θαρρώ τη λέγανε. Μη κάνουμε λοιπόν τη συζήτηση με όρους παλιό-νέο. Είναι πολύ απλουστευτικό. Δεν δουλεύει έτσι η πραγματικότητα.

Ερώτηση: Πολλές φορές η απαίτηση για αυτό το νέο έρχεται μαζί με την αναγκαιότητα για ρήξη με κάποια συμφέροντα. Τα οποία μπορεί να 'ναι οικονομικά, μεγάλα συμφέροντα, μπορεί να 'ναι επικοινωνιακά, μεγάλα μέσα ενημέρωσης. Η δική σας θέση σ' αυτό το ζήτημα ποια είναι;

Αντώνης Σαμαράς: Ακούστε, συμφέροντα και μάλιστα μεγάλα συμφέροντα θα υπάρχουν πάντοτε και παντού. Το πόσο μεγάλα όμως είναι και το πόσο επηρεάζουν την πορεία του τόπου, το καθορίζει η πολιτική. Εννοώ τα όρια τα βάζει η πολιτική. Πολλές φορές, ναι, θα το πω, θα έπρεπε να τα βάζει η πολιτική. Με λαϊκή εντολή ασφαλώς. Και πάνω απ' όλα με κριτήριο πατριωτικό, το πατριωτικό συμφέρον με εντιμότητα και με συνέπεια. Ακριβώς αυτή, πιστεύω, σήμερα είναι και η αντισυστημική θέση. Προσωπικά δεν έχω την παραμικρή εξάρτηση από κανένα μεγάλο συμφέρον. Φάνηκε εξάλλου και με τη θητεία μου ως Πρωθυπουργός. Ούτε καθοδήγησα ποτέ μιντιακά συγκροτήματα. Αντιθέτως, κοιτάζτε να τα βρείτε αυτά και να δείτε όταν ήμουν Πρωθυπουργός τα περισσότερα ήταν τελείως απέναντί μου.

Τώρα, εγώ πιστεύω στην επιχειρηματικότητα, μη με κάνετε λάθος. Πιστεύω στο φιλελεύθερο. Πιστεύω στο ελεύθερο. Πιστεύω στην οικονομία την ελεύθερη. Πιστεύω στο κέρδος. Πιστεύω στην οικονομική πρόοδο. Πιστεύω στον υγιή ανταγωνισμό. Αλλά αντιδρώ στη μονοπωλιακή, αν θέλετε, ανεξέλεγκτη οικονομία. Το κράτος έχει ρόλο στο δικό μου το μοντέλο, έχει ρόλο. Για παράδειγμα: μη ελληνικές επενδύσεις, ανατολικά του 25ου Μεσημβρινού, για μας σε περιοχές που έχουν ιδιαίτερη γεωπολιτική αξία, πρέπει ν' εξετάζονται προσεκτικά ως προς την ασφάλειά τους. Υπάρχει άλλωστε και σχετικός ευρωπαϊκός κανονισμός απ' το 2019.

Οι γεωπολιτικές σχέσεις έχουν τόσο πολύ μεταβληθεί παγκοσμίως που πρέπει το κράτος να διασφαλίσει τα εθνικά του συμφέροντα και στην οικονομία. Και ακόμα πιστεύω στη συλλογική έκφραση, στην κοινωνία. Δεν θεωρώ ότι δεν υπάρχουν συλλογικότητες παρά μόνον άτομα. Ακούστε, εγώ πιστεύω ότι πρέπει να υπάρξει και κρατικός παρεμβατισμός. Κρατικός παρεμβατισμός που τον διώξαμε με μια θεωρία ενός νεοφιλελεύθερου μοντέλου. Κρατικός παρεμβατισμός ιδιαίτερα στον απροστάτευτο, στον αδικημένο και βεβαίως στον άρρωστο. Εκεί πρέπει να βλέπει την αδικία το κράτος και να τη θεραπεύει. Και τότε και μόνον τότε θα 'ναι κοντά το κράτος στον πολίτη. Τα υπόλοιπα είναι μ' άλλα λόγια ν' αγαπιόμαστε.

Ερώτηση: Την πρόσφατη περίοδο το όνομά σας συζητιέται πάρα πολύ συχνά σε σχέση με τη διακήρυξη των 91+ προσωπικοτήτων και το αίτημά τους, αν θέλετε, προς εσάς και προς τον άλλο πρώην Πρωθυπουργό, τον κύριο Καραμανλή, στην ουσία για επιστράτευση και, αν το καταλαβαίνουμε σωστά, για δημιουργία ενός κόμματος εξουσίας για τη σωτηρία της Ελλάδος, εμμέσως πλην σαφώς. Ποια είναι η δική σας θέση απέναντι σ' αυτή τη διακήρυξη;

Αντώνης Σαμαράς: Κοιτάζτε, το πρώτο που με κάνει εμένα πραγματικά, αν θέλετε, χαρούμενο είναι ότι επί της ουσίας υπήρξε μία δημόσια κατάθεση απόψεων από επιστήμονες και από ανθρώπους με κύρος στους τομείς τους. Τι λέγαμε όλοι τόσο καιρό; «Πού είναι η πνευματική ηγεσία αυτού του τόπου;» Αυτό ρωτούσαμε. Δεν μιλάει κανένας; Και κάποιοι μίλησαν. Και αυτό είναι ουσιαστικά πολύ ενθαρρυντικό. Είναι μία αισιόδοξη νότα, γιατί οι άνθρωποι αυτοί μίλησαν δημοσίως με γνώση του τι θα επακολουθούσε από το σύστημα: Δηλαδή ειρωνείες, λοιδορίες, απαξίωση, ακόμα και απειλές.

Τώρα, ως προς τις διαπιστώσεις τους, για την πορεία της χώρας και για την επικρατούσα κατάσταση, ναι, συμφωνώ. Συμφωνώ σχεδόν σε όλα, εξάλλου έχω τοποθετηθεί δημοσίως και πολλές φορές. Αλλά ξέρετε, το ουσιαστικότερο ποιο ήτανε; Ότι οι διαπιστώσεις αυτές συνυπογράφονται από ανθρώπους όλων των πολιτικών χώρων. Πράγμα που αποδεικνύει ότι ο πατριωτισμός ενώνει, δεν διαιρεί. Και αυτό είναι το ισχυρότερο μήνυμα που εξέπεμψαν οι 91. Το πιο δυναμικό και το πιο αντισυστημικό μήνυμα και αυτό που ενοχλεί περισσότερο το σύστημα και τις γνωστές γραφίδες του, που πάντα αντιδρούν. Και ασφαλώς, είναι μεγάλη τιμή ότι όλο αυτό το, ας το πούμε, μέτωπο το πατριωτικό με σκέφτηκε ως ένα από τα πρόσωπα για μία, ας την πούμε, καινούργια αρχή για την πατρίδα μας.

Ερώτηση: Οπότε το μεγάλο ερώτημα: Θα κάνετε κόμμα; Το έχετε αποφασίσει;

Αντώνης Σαμαράς: Ακούστε, όλον αυτόν τον καιρό διαβάζω και ακούω δεξιά και αριστερά διάφορα σενάρια για μένα, χωρίς εγώ να έχω μιλήσει ποτέ για όλα αυτά. Κάνει κόμμα ο Σαμαράς, δεν κάνει κόμμα ο Σαμαράς, επιστρέφει ο Σαμαράς, δεν επιστρέφει ο Σαμαράς, τα 'βρηκε με τον τάδε ο Σαμαράς, τα 'βρηκε με τον δείνα ο Σαμαράς, δεν τα 'βρηκε με κανέναν ο Σαμαράς. Και όχι μόνον αυτό, βάζουν να με μετράνε και οι δημοσκοπήσεις. Δηλαδή κάποιοι πληρώνουν τις εταιρείες δημοσκοπήσεων για να μετρήσουν ένα κόμμα υπό την ηγεσία μου, το οποίον όμως δεν υπάρχει. Το κόμμα αυτό δεν υπάρχει. Και παρόλο που δεν υπάρχει όμως στις δημοσκοπήσεις, το είδα να φτάνει μέχρι και στο 16%. Ακόμα και λίγες μέρες μετά τη Λένα, διάβαζα δεξιά κι αριστερά τις δήθεν σκέψεις μου, τα πολιτικά μου σχέδια, τα συναισθήματά μου και όλα αυτά τ' απίθανα πράγματα σε τέτοιες τραγικές για μένα στιγμές. Όμως γιατί γίνεται όλο αυτό; Νομίζω ότι υπάρχουν ορισμένες κοινές διαπιστώσεις και παραδοχές που τις καταλαβαίνει ο καθένας στο δρόμο, στην καθημερινή συζήτηση, σ' αυτά που λέει ο κόσμος. Και τι λέει ο κόσμος; Πρώτον, ότι η σημερινή Νέα Δημοκρατία, επειδή έχει μεταλλαχθεί, έχει πάρει δυστυχώς ολοταχώς το δρόμο προς τα βράχια. Θυμίζει αυτό που κάποτε είχε πει η Μελίνα Μερκούρη στον Ανδρέα Παπανδρέου για το τότε ΠΑΣΟΚ: «Πρόεδρε, δεν αρέσουμε πια».

Και δεύτερον ότι ο πατριωτισμός και οι ιδέες που κι εγώ έχω εκφράσει διαχρονικά και με σταθερότητα, έχουν πια γίνει πλειοψηφικές στην ελληνική κοινωνία. Το τι γίνεται άλλωστε σ' όλο τον κόσμο υποθέτω ότι το βλέπουν πλέον οι πάντες.

Τρίτον, σας το είπα και νωρίτερα, η Ελλάδα έχει μπει στη Μεταπολίτευση της Μεταπολίτευσης. Η πατρίδα μας έχει ανάγκη από μια νέα αρχή, από μία καινούργια σχέση εντιμότητας, συνέπειας, εθνικής και ατομικής. Από μία ηγεσία αποφασισμένη, με όραμα εθνικό, έτοιμη για ρήξεις, για αλλαγές, με γνώση και με επιστροφή στην πολιτική, με μάχες ιδεών και όχι με μάχες διαχείρισης. Αλλά έχει ανάγκη και από μία αποφασισμένη κοινωνία για την αναγέννηση της πατρίδας. Μια αναγέννηση που απαιτεί θέληση, πείσμα, κόπο, όχι εύκολες λύσεις. Γιατί πρέπει να ξαναβρούμε οι Έλληνες τις αρετές μας, τις συλλογικές μας αξίες ως κοινωνία και να τις εισαγάγουμε και στην παιδεία. Μόνον έτσι θ' αναγεννηθεί ο Ελληνισμός. Αυτές είναι αλήθειες που όλοι τις λένε. Δεν τις

λέω μόνον εγώ.

Για μένα, ναι, γνωρίζω τι λέγεται. Και αυτοί που με πάνε κι αυτοί που δεν με πάνε ξέρουν και παραδέχονται τουλάχιστον ότι τα 'βγαλα πέρα με τα δύσκολα, χωρίς όμως να δώσω ποτέ δικαιώματα ανάρμοστης συμπεριφοράς. Και αυτό με τιμά.

Αλλά προσέξτε: Είμαι ένας πολιτικός που έχει κατακτήσει όλα τ' αξιώματα στη διαδρομή μου, με τα σωστά μου και με τα λάθη μου. Έφτασα στο πιο ψηλό σκαλί, εκείνο του Πρωθυπουργού.

Επομένως, επειδή δεν έχω τέτοιες ανάγκες, δεν είναι το κίνητρό μου οι προσωπικές φιλοδοξίες ή οι ματαιοδοξίες ή οι μωροφιλοδοξίες. Και ασφαλώς, έχω μέσα μου και το μεγάλο πόνο μου για το παιδί μου. Δεν μου 'ναι καθόλου εύκολο. Είμαι άνθρωπος, δεν είμαι μηχανή.

Έχω όμως ακόμα μέσα μου ασφαλώς και την αίσθηση του εθνικού καθήκοντος. Σταθμίζω λοιπόν την όλη κατάσταση με μεγάλη προσοχή. Παρακολουθώ τα πάντα. Όσα συμβαίνουν εντός κι εκτός Πατρίδας. Θα κρίνω με ψυχραιμία. Και όταν λάβω τις αποφάσεις μου, όποιες κι αν είναι αυτές, είτε έτσι είτε αλλιώς, θα τις εξηγήσω καθαρά και ξάστερα στο μόνο σταθερό σύμμαχο της πορείας μου, εδώ και 50 σχεδόν χρόνια: στον ελληνικό λαό. Το του οφείλω. Αλλά μην περιμένετε σήμερα να σας πω ένα ναι ή ένα όχι.

Ευχαριστία: Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ για την παραχώρηση αυτής της συνέντευξης, για τις απαντήσεις σας, για τον χρόνο σας. Ήταν τιμή μας.

Αντώνης Σαμαράς: Δική μου η χαρά.

Χαιρετισμός: Κυρίες και κύριοι, ευχαριστούμε πολύ για τον χρόνο και την προσοχή σας. Να είστε καλά.